ПОЛИТИКИН

Немачка 5.80 DEM, Швајцарска 5.00 CHF, Аустрија 40.00 ATS, Шведска 28.00 SEK, Македонија 65.00 ДЕН, Словенија 250 SIT, Русија 3.50 USD, Хрватска 12.00 HRK, БиХ 2.00 КМ, Грчка 750 GRD, 2.00 ЦГ DEM

ISSN 0032-339-x

9 770032 339010

ЗАБАВНИК

28. 12. 2001. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА LXIII • ЦЕНА 40 ДИНАРА • БРОЈ 2603

СРЕЋНА НОВА 2002!

ПРИЧА О ЈАНУ ВЕРМЕРУ

НАЈБОЉИ МИШ НА СВЕТУ

Norman Rockwell

ЧОВЕКОВО НАЈУБОЈИТИЈЕ ОРУЖЈЕ

ГЛУПОСТ

За све од 7 до 107

Веровали или не!

3000 људи на сахрани јастога

по имену Ти Ен, кућној љубимцу Џила Брауда, окупило се у Сан Антонију у Тексасу.

ЈЕСТЕ ли већ чули да...

●●● облаци могу бити веома тешки. Они величине једног кубног километра теже две стотине хиљада килограма, а олујни облаци понекад садрже чак милијарду килограма воде■

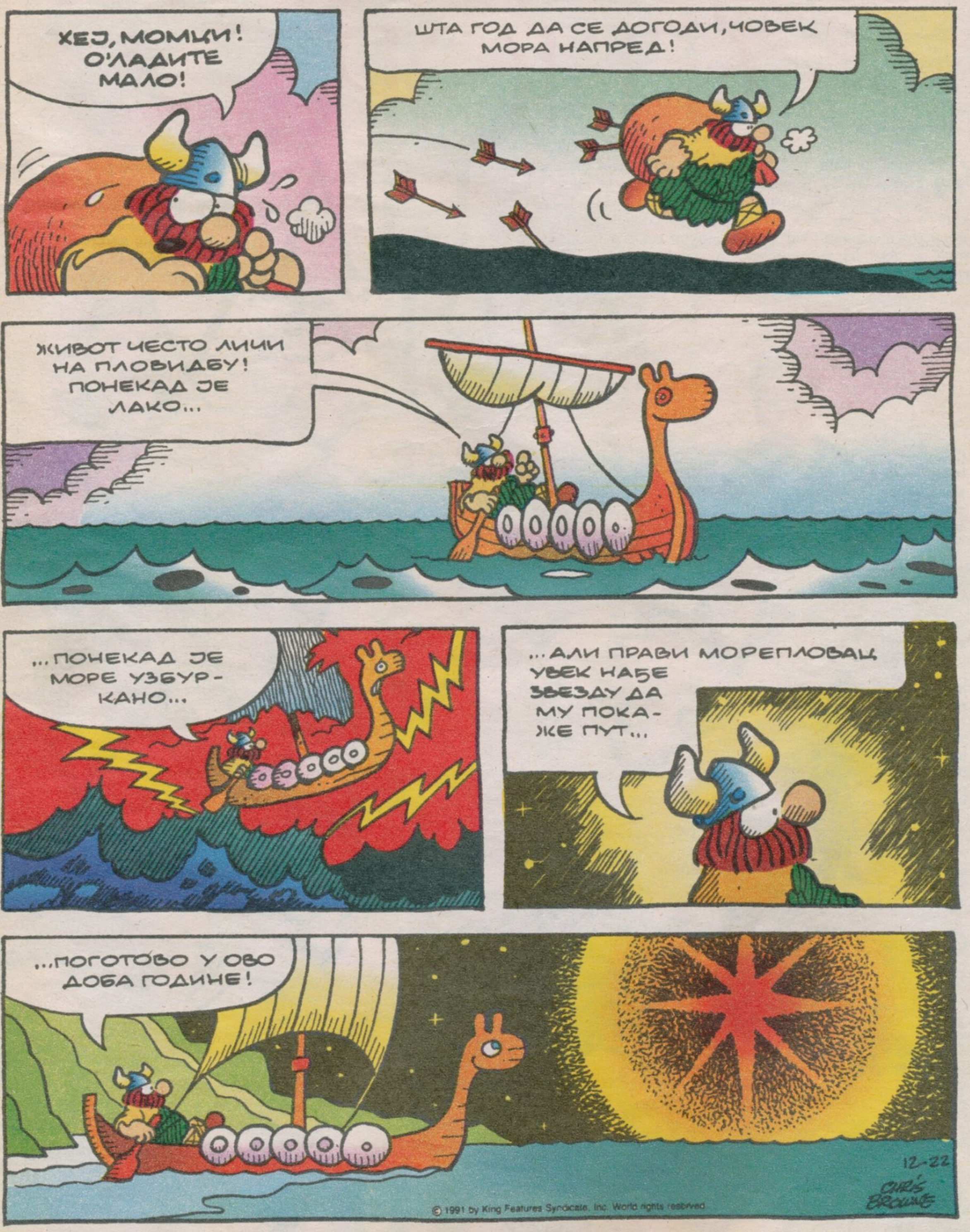
●●● некада су Римом шетали слонови и мамути. То су показала археолошка ископавања у јужном делу „вечног града“ где су нађена стопала слона (Elephas antiquus) стара више од четири стотине хиљада година. Потоње вулканске ерупције криве су што су римски слонови и мамути изумрли ■

●●● за 25 година лекари кардиолози моћи ће да прате рад срца пацијената „на даљину“, путем компјутера који ће бити повезан са мобилним телефоном пацијента. Електромагнетни таласи преносиће податке о дисању и откуцајима срца ■

●●● у току своје успешне спортске каријере фински атлетичар Пааво Нурми освојио је девет златних олимпијских медаља. Поред тога, он је 17 пута поставио рекорд на тркачким стазама од 1500 метара до 20 километара ■

DIK BROWNE ХОГАР СТРАШНИ

НАЈЗДРАВИЈИ СПОРТ НА СВЕТУ

КО ЈЕ ЈАЧИ? БЕЧКИ ДЕЧАЦИ

Бечки дечаци и Паја Патак данас су вероватно једини момци који и даље редовно носе морнарска оделца. Тај хит моде за децу из двадесетих година прошлог века и данас је заштитни знак овог најпознатијег дечијег хора на свету. За разлику од Паје, који се већ деценијама шепури само у једном оделу, чланови хора Бечких дечака носе два модела морнарских одела: тамно са одговарајућом капом, намењено за поподневне концерте, и бело које се облачи за свечане прилике.

Тешко да је могуће замислити Божић у Бечу без хо-

Како заслужили право морнарско одело хор Бечких дечака, један од најславнијих свешких хорова свих времена

ра Бечких дечака. А тако је већ више од 500 година. Када је аустријски цар Максимилијан I године 1498. преселио свој двор из Инсбрука у Беч, затражио је да у његовој музичкој капели буде и шест дечака који ће певати током мисе. Царева заповест одмах је остварена и то двоструко: забележено је да је у прво време у хору певало 12 дечака.

Мали певачи наступали су недељом на миси у капели у дворцу Хофбург, а другим данима учествовали су у дворским концертима или у различитим званичним приликама. Уз издашну помоћ свих владара Хабзбуршке монархије, чланови хора увек су могли да сарађују са најпознатијим музичарима свог времена: Хајнрихом Исаком, Јозефом Фуксом, Кристофом Вилибалдом Глуком, Волфгангом Амадеусом Моцартом, Јозефом Хајдном, Антоном Брукнером.

После девете на концерту

У то време Бечки дечаци облачили су за концерте ван цркве мале кадетске униформе аустријске војске, уз које су понекад ишле и мале сабље на које су били изузетно поносни. Међутим, када се 1918. године распала Аустроугарска монархија, распао се и овај хор. Срећом, само привремено.

Већ 1924. године предузимљиви Јозеф Шнит поново је окупио хор, обукао га у сада већ легендарна морнарска оделца и схватио да су његови мали певачи толико популарни да им више ничији новац није потребан – они су способни да сами себе издржавају. И заиста: од тог времена хор Бечких дечака добро зарађује од својих концерата и продатих плоча.

Бечки дечаци били су неизостављи део музичке културе Аустроугарског царства

Два пута годишње одржавају се аудиције за нове чланове овог хора. Право да на њима учествују имају сви аустријски дечаци од пет до осам година. Од њих се тражи да имају добар глас, одличан слух и изражену музикалност. Наравно, није довољно проћи аудицију. Потребно је још неколико година учења музике док се не стекне право да се сашије морнарско одело. Правило је да пре девете године нема учествовања на концертима.

И током припрема, као и када наступају, њихов дневни распоред тачно је утврђен. Доскорашњи музички директор хора Петер Маршик изјавио је да се дечаци, пре свега, уче „да не трпе време". „Њихов дан", каже Маршик, „подељен је између хорских проба које трају по два сата сваког дана, обичних школских часова, спорта и слободног времена."

За опуштање се користи „спорт" који господин Маршик, не упуштајући се у додатна објашњавања, назива функционалним. Он сматра да је певање „најздравији спорт на свету". „Нити можете да сломите кост, нити да уганете ногу. Певање је одушак за ваша осећања. Оно је здравије и од јоге."

Пре сваког наступа дечаци обавезно спавају јер се сматра да је сан у тим тренуцима важнији од вежбања. Господин Маршик тврди да је у свако доба дана способан да намами сан на очи својих дечака једноставним питањем: Да ли желите лепо да певате? Да ли желите да вам сви аплаудирају? „После тога, сви спавају као јагњад", каже он.

Концертни репертоар којим Бечки дечаци измамљују аплаузе подразумева, пре свега, аустријску популарну музику: валцере и полке, али и мотете и мисе које су за њих писали Моцарт, Хајдн и Шуберт. Оно по чему се разликују од свих других дечјих хорова на свету јесте њихово понашање на позорници. Током свог учења они, наиме, овладају сценским вештинама глуме и плеса. Када певају „Трич-трач полку" или валцер „Бечка крв", као чигре се врте по бини.

Ипак, највише су поносни на своје оперске представе. На њиховом сталном репертоару су Моцартова опера „Бастијен и Бастијена" (коју је и он сам написао као дечак), „Мали димничар" Бенцамина Бритна и бројне бечке оперете. Дечаци редовно наступају и у Бечкој државној опери, Бечкој народној опери или у Оперској кући у Грацу, у оперским представама које имају сцене са дечијим ансамблима, као што су „Боеми", „Тоска", „Чаробна фрула" или „Кармен".

Да би избегли умртвљујућу рутину, стално сарађују и са многим позоришним и филмским редитељима, писцима, музиколозима, балетским играчима, глумцима, кореографима, сликарима, вајарима. Већ неколико година уче и нове технике певања, потекле из музичке традиције различитих земаља. Уче и да свирају на народним инструментима из многих крајева света. Њихов најновији подухват укључује, на пример, јеврејску духовну музику.

Сви чланови хора Бечких дечака живе у веома раскошном интернату, у пространој барокној палати Аугартен. Већ неколико деценија број активних чланова креће се између 100 и 120. Они су распоређени у четири хора у којима увек има по 25 певача. Сваки хор има своје име добијено по чувеним музичарима чије су биографије везане за њега: Јозеф Хајдн, Волфганг Амадеус Моцарт, Антон Брукнер и Франц Шуберт.

Сва четири хора одрже годишње око 300 концерата. По два су увек на турнеји која најчешће траје по једанаест недеља. Са дечацима путују диригент, тутор и медицинска сестра. Ове јесени хор „Моцарт" имао је велику турнеју по Кини. Новинари су забележили да је њиховим концертима присуствовало више од 25.000 људи, а да су их одушевљене кинеске девојчице засипале ружама и љубавним писмима.

Ипак, концерти, путовања, аплаузи трају само до уласка у пубертет. Када наврше 13, 14 или 15 година, Бечки дечаци, као и сви други дечаци на свету, почињу да мутирају и гласови им све мање личе на анђеоске. Петер Маршик дуго година је био сведок тог преображаја. Он је приметио да брзина уласка у пубертет не зависи само од личне предодређености, већ и од многих спољних чинилаца – као најутицај-

Када наврше 13, 14 или 15 година, Бечки дечаци, као и сви други дечаци на свету, почињу да мутирају и гласови им све мање личе на анђеоске. Тада престају да буду чланови најславнијег хора на свету и напуштају барокну палату Аугартен...

није он истиче исхрану богату беланчевинама и топлу климу. „Толико пута сам на нашим турнејама по тропским земљама“, жалио се Петер Маршик, „гледао дечаке на ивици пубертета којима у року од неколико недеља наједанпут почињу да расту мање по лицу, а гласови им постају крештави.“ Маршик не наводи да ли се због тога одустало од турнеје по топлим крајевима Земљине кугле, као ни да ли је своје дечаке натерао да постану вегетаријанци.

Славни дечак Шуберт

Оног тренутка када дечак почне да мутира, наставља редовно школовање или у Аугартену или било где у Аустрији. Многи од њих наставе да се баве музиком било као певачи било као оркестарски музичари. Два позната мушка хора из Беча „Корус виенензис“ и „Скола канторум дворске капеле“ састављена су искључиво од некадашњих чланова Бечких дечака. Оркестар Бечке филхармоније и Бечки симфонијски оркестар међу својим члановима такође имају бивше мале певаче.

Занимљиво је да они неупоредиво чешће свирају дувачке него гудачке инструменте. За то постоје бар два разлога. Један је тај што са озбиљним вежбањем инструмента могу да почну тек када изађу из хора, а то је у 14. или 15. години, када је већ касно да се почне са озбиљним учењем виолине или виолончела. Други разлог за њихову склоност ка дувачким инструментима крије се у одличној техници дисања којом су овладали у хору, а која им изванредно добро користи и приликом свирања флауте или обое, на пример.

Неким дечацима пође за руком чак и диригентска каријера: Карл Рихтер, Клеменс Краус и Ловро Матачић најпознатији су међу њима. Најчувенији члан хора ипак је композитор Франц Шуберт: читаво његово детињство било је везано за овај хор. Још као дечак почео је да пише песме за своје другове, а то је наставио и када је одрастао и постао славан композитор.

Дешава се, понекад, да неки млади људи одлуче да целу своју каријеру вежу за свој некадашњи хор. То је случај са породицом Таучниг: отац Хофрат био је 28 година управник хора, а на истом месту наследио га је син Валтер који се ту задржао 18 година. И многи други бивши чланови, који се определе за послове правника или економских стручњака, остају везани за хор и спремни су да му у сваком тренутку помогну.

Да би и друга деца, можда не толико даровита, али коју подједнако занима музика, могла да упознају начин рада и живота Бечких дечака, у Аугартену је ове јесени отворена послеподневна школа. У њу могу да се упишу и девојчице и дечаци од 4 до 14 година. За њих су припремљени различити курсеви примерени њиховом узрасту.

Они најмлађи слушају музику, певају једноставне песме, уче разне ритмове тако што играју уз њих, а уче и да сами направе неке једноставне инструменте. Деца између 6 и 10 година почињу да певају у хору, уче правилно дисање и сналажење у двогласном и трогласном певању. „Сениори“ су већ толико увежбани да могу да певају највећи број песама које пева и прави хор Бечких дечака.

„Мало шта се променило од времена када је мој отац водио овај хор“, приметио је једном приликом Валтер Таучниг. „Сада путујемо авионом, а не бродом, а и дечаци се мало другачије шишају. Све друго је остало исто.“ Можда се управо у том доследном чувању традиције, која се само у детаљима прилагођава времену, крије кључ тајне тако великог и дуготрајног успеха хора Бечких дечака.

Постоје многи слични ансамбли дечака са дивним гласовима: хор Краљевског колеџа у Кембрицу, хор капеле Светог Томе у Лајпцигу, хор Сикстинске капеле у Риму или хор манастира Монтсерат поред Барселоне. Сви они имају дугу историју, одличне учитеље, сви певају као анђели, али Бечки дечаци уживају посебну славу■

Ивана Комадина

КОМИНСКА ДИЈАТРЕТА

СЈАЈ ИЗ ТАМЕ ВЕКОВА

На археолошком налазишту недалеко од Пљеваља светлост дана угледала је раскошна стаклена чаша из доба антике, једна од пет досад потпуно очуваних у свету...

Изненађење се граничило с неверицом. Екипа археолога из (тадашњег) Титограда и Београда дуго се колебала да поверује својим очима. Наиме, лета 1975. године, током великих ископавања Муниципијума С... код села Комини близу Пљеваља, помно су истраживали некрополу II где су открили гробницу X великих димензија са више одаја и комора. Трагајући даље – нежним ударима пијука и, углавном, рукама разгрћући наносе земље – наишли су на гроб од опеке везане малтером, а у њему оловни саркофаг са скелетом покојника и одговарајућим предметима.

Гробница је, као што се то најчешће дешава у нашим крајевима, била уредно опљачкана. Нестало је свега оног драгоценог што је ту морало да буде, свега осим предмета који је просто запањио археологе. Била је то скупоцена стаклена чаша положена поред десног рамена покојника, или дијатрета (лат. diatreta), врста раскошне стаклене посуде, углавном пехара, какве су израђиване у позно доба Римског царства. И то потпуно очувана. Не чуде стога радост и запањеност археолога јер је ова „Коминска дијатрета“, како су је назвали, била тек пета, неоштећена, дотад нађена у свету...

Из једног комада

Предање каже да су мајстори дијатрета имали изузетно повлашћен положај и непосредну заштиту рим-

ских царева. Нимало необично ако се зна да је човек за живота могао да направи само једну. Уосталом, то је потврђено и на практичном примеру када су, крајем 19. столећа, неке стакларе у Немачкој покушале да начине дијатрете, онакве какве су рађене пре петнаестак и више векова. Након пола године рада, а уз помоћ тада кудикамо савременијих уређаја и свакојаког алата, добијен је примерак који ни издалека није подсећао на узоре из антике. Једноставно, био је много грубљи и примитивнији. Од даље израде одмах се одустало.

Тек касније, у тек минулом веку, утврђено је да су пехар (чаша) и њена мрежа урађени из једног комада и да се после умакања језгра у жељену боју и хлађења стакло брусило точкићима разних облика и димензија тако да се добијала мрежа која је за основу, односно језгро, везана стакленим стубићима.

Ваља знати да су 4. и 5. век били врхунац стакларске вештине у антици. Тада се и јављају нове технике, пре свега брушење и гравирање стакла. Глатку површину посуде мајстори стаклрства украшавају на особен начин и то тако да око њега направе мрежасту корпу. И ето дијатрете коју чини пехар од кристалног безбојног стакла и рељефни украс, нека врста мреже.

А управо по начину украшавања разликују се две врсте дијатрета. Једне су с фигуралном представом, од којих је најпознатија такозвана Ликургова купа (данас власништво Британског музеја у Лондону), а друге су мрежасте дијатрете које се естетски сматрају најсавршенијим и код којих украс у виду фине мреже обухвата цео суд. Њих има више врста и разликују се по богатству мрежастог украса. Најсавршеније на врату суда имају натпис, потом „оковратник“ од орнамената јајастог штапића и мрежу која обухвата језгро, односно саму посуду. Натпис испод обода најчешће изражава неку жељу или је то изрека исписана на грчком или латинском језику. На дијатретама се ређе налазе исписана имена, попут изгубљене дијатрете из Стразбура и ове наше, кoминске стаклене посуде обавијене мрежом.

У свету је досад нађено деветнаест дијатрета од којих је, рекли смо већ, само пет у потпуности очувано. Ова из околине Пљеваља нађена је последња и, дабоме не само због тога, заслужује детаљнији опис. А с обзиром да је одавно (привремено?!) похрањена у депо пљеваљског Завичајног музеја, читаоцима „Забавника“ описује је подгорички археолог Татјана Пиперовић.

Трпеза, гробница, депо...

Кoминска дијатрета припада групи мрежастих дијатрета, и то другом типу. Чини је звонаст пехар од прозрачног безбојног стакла и кобалтноплава мрежа која у три реда прстенова сасвим слободно обавија пехар. Слова натписа изнад мреже исте су боје као и мрежа, мада натпис није повезан са мрежом, већ стоји слободно и састоји се од 19 слова. Једно слово О је оштећено, а последње, које недостаје, највероватније је слово M(emoria). Натпис гласи: „Vivas Panelleni bona“.

Дакле, њен значај не чини само савршена израда, већ и натпис што је код нађених дијатрета поприлична реткост. Висока је 14,9 центиметара, пречник отвора је 13,3 а базе, основе, 3,7 центиметара. Њену израду научници смештају у 4, односно почетак 5. века наше ере, а верују да потиче из неке од чувених стакларских радионица у Келну. Разуме се, тешко је поуздано утврдити коме је припадала, али је несумњиво да је поседовао неки великодостојник и да је на његовој трпези била прави празник за очи. И онда, након многих заједничких пирова, сахрањена са својим власником. Ту, близу Пљеваља.

Мрак гробнице заменила је од 1975. године мраком депоа месног музеја у стрпљивом ишчекивању да се, могуће, остваре планови археолога за изградњу археолошког парка у Кoминама где би се виделе откривене велике гробнице заједно са жртвеницима и надгробним плочама и где би био изложен и сав тај раскошни покретни материјал. Међу њима, свакако, и Кoминска дијатрета■

П. Милатовић

НОВОГОДИШЊА

Да ли сте чули причу о Весни и Бобу? Верујем да нисте.

Додуше, ни ја не знам баш тачно како се завршила. Али, у овом случају то нема нарочите везе. Крај понекад и није од пресудне важности будући да се у срећним околностима може претворити у бескрај.

Веровали или не, овако се то збило.

Увод

Место дешавања тог смешног догађаја био је стари добри и мусави Београд где су живели и Боб и Весна. Судбина је хтела да они још у раној младости постану колеге. Али, та чињеница била је заправо тек увод, почетак који, истини за вољу, није кратко трајао. Нити обећавао. Тако су прошле и пропале многе године...

И из авиона је могло да се уочи мноштво сличности, али и разлика између њих. Како се касније испоставило, изгледа да ниједна од тих особина није била случајна. Да ли су сличности биле неважне, а разлике суштинске? Тешко је одговорити. Јер, некада на изглед безначајне особине могу бити кључне.

Весну и Боба везивала је истоветна страст према храни. Најкраће речено, били су буце. Али, веома привлачне буце. Слични су били и по томе што су одавно одустали од сваке дијете, већ су предусретљиво једно друго нудили ужинама. Као и остале колеге, будући да су били крајње дарежљиви. Ето, у томе су били слични.

Разлика је, у сваком случају, било више. Весна није била нимало стидљива. Напротив, као да је веровала да је стидљивост одраз неваспитања и да може донети само невољу. Смејала се гласно готово без прекида љуљајући се на столици, забацујући главу и провлачећи прсте кроз своју дугу црвену косу. Чак и онда када је причала о најличнијим стварима.

С друге стране, своју срамежљивост Боб никако није успевао да победи нити да сакрије. Било је довољно да га неко погледа у очи: он би истог тренутка узимао у руке своје циновске привеске за кључеве и почињао да их гњечи. Уколико бисте га тада боље осмотрили, свакако бисте уочили да му се теме пуши и како грозничаво размишља на који начин да исплива из те, за њега ужасно непријатне ситуације. И стварно, ниједном није потонуо! Увек би се сетио некакве смешне досетке или вица. Када би сви почели да се смеју, он би користио прилику и неопажено се загледао у патос. Следећих неколико сати нико не би успео да му пресретне поглед. А имао је тако лепе очи! Скривао их је, нажалост, иза прилично дебелих наочара. За разлику од Боба, Весна је савршено видела. Могло би се рећи да је имала и пар резервних очију на потиљку. Ништа њој није могло да промакне. Целу канцеларију држала је под контролом.

Боб је уживао да ради. Његово уживање се, у извесним приликама, граничило с нервозом, боље рећи опсесијом. Једноставно, није могао да престане. Једном освојена радна кондиција њему је постала потребна као ваздух. Мало је спавао, много радио, пушио и јео. Осим што је био мајстор свог цртачког заната, Боб је био изузетно вредан домаћин. Између осталог, познат у читавом крају по блиставој белини свога веша, који је, надимајући се од поноса, простирао на тераси праћен љубоморним погледом новобеоградских сусетки.

Наговештај селидбе

А Весна? Грех би био рећи да је била лења. Она се у ствари непрекидно усавршавала у оној посебној спортској дисциплини „пливања душе“ коју је измислио Француз Анри Мишо, огорчен на све који су безочно употребљавали реч лењост. „Il dolce far niente“ - слатка доколица, одвајкада су тепали Италијани. Весна је за обе ствари била стручњак.

Свакако се питате како су се слагали.

Добро су се слагали, мада је Боб помало зазирао од Весниног самопоузданог смејања и излива искрености. Раздрагано га је обасипала комплиментима чешће него што је очекивао, много више него што је желео.

„Како си диван! Како си сладак! Како си талентован! Ма, видите људи како је цакан!“ - кикотала се, доводећи га у потпуну недоумицу.

Бобов план је, наиме, био потпуно другачији. Он је требало да буде тај који ненаметљиво девојку обасипа комплиментима. А та девојка вероватно не би ни била Весна. Ни сам није тачно знао каква би требало да буде. Сваки пут када би помислио да најзад назире обрисе особе коју би могао да заволи, тај фантастични цртач би покушао да је наслика. Али, без успеха. Осим тога, вођена непогрешивом мајчинском интуицијом, Бобова мама је редовно кришом долазила у његов самачки станчић и међу стотинама свакодневно нацртаних скица, налазила управо ту.

Весна и Боб добро су се слагали мада је Боб помало зазирао од Весниног самопоузданог смејања и излива искрености. Раздрагано га је обасипала комплиментима чешће него што је очекивао, много више него што је желео

Неколико жустрих покрета гумицом... и ... готово! Он није могао више да се сети каква је била његова замишљена драга.

Веснин и Бобов однос није крио само напетости. Било је и мирних тренутака. Док му је она не скривајући ниподаштавање дувала дим у лице,

ГОЗБА

Боб је, рецимо, умео сатима да јој потанко објашњава како би требало да изгледа уредни стан једне вредне и чуварне домаћице. Она га је, пак, успављивала причама о догодовштинама из њене бројне породице, о наводној заљубљености у једног другог колегу чија љубав још никоме срећу донела није...

А онда је једнога дана свима саопштила да се сели. Имаће напокон сопствени стан, и то у центру Београда!

„Пих!“, просиктао је Боб. „Има да видиш на шта ће ти личити гаће и мајице. Пуне чађи...!“

Весна се поново грохотом насмејала.

Комшиница

Право изненађење за Боба је наступило месец дана касније. Онога дана када је видео ко се уселио у стан поред његовог. Био је ужаснут када је схватио да је то Весна. Дакле, само се претварала да се сели у центар Београда!

„Па шта си ти мислио? Да те нећу послушати? Да ћу носити чађави веш? Знаш добро колико те обожавам! Немој сад да ми се правиш!“

Чинило му се да ће пасти у несвест: цели Нови Београд му се вртео у глави! Укратко, за Боба, више ништа није било као пре. Сламке из његовог удобног и срећеног гнездашца осипале су се под налетом непријатног ветра. Том торнаду име је било Весна.

Долазила је сто пута дневно у госте. Улазила је без куцања. Никада није брисала ципеле. Никада није облачила папуче које је намењо гостима. Тресла је пепео у његову омиљену биљку која је због тога почела да вене. Стално је нешто позајмљивала: млеко, зејтин, со, шећер...

Увек је била гладна. Кафа јој је пријала у свако доба дана и ноћи. Плашила се да сама гледа хорор филм па је касете искључиво пуштала на његовом видеу. Причала је, смејала се. Пуштала је музику толико гласно да се чула у целој згради. Уз то је у свакој прилици и певала. Можда је и могао да јој опрости што је дизала ноге у чизмама на његов тек пресвучени кревет, али чињеница да му је одузела могућност да на миру ради, била је равна трагедији.

Ближила се Нова година. Послови су сустизали један други, а он није могао ништа више да уради од дружељубиве комшинице.

Балзам љубави

Иако обузет очајем, приметио је напослетку да Весна више не гледа весело око себе, већ најчешће као хипнотизер упорно пиљи право у његове очи. И боја гласа јој се променила. Свака њена реч имала је двосмислено значење. Није било потребе да му се објашњава, јер је одмах све схватио. Потрчао је ка фрижидеру и потражио своје благо: своју сакривену теглицу. Била је испражњена до пола!!!

Сада је наступио последњи тренутак када треба рећи шта је Боб крио у тегли.

Већ сам неколико пута нагласила како је Бобова уметничка, односно сликарска обдареност била такорећи безгранична. Током једне од многих бесаних, радних ноћи уочио је како ни линије ни боје више не крију за њега баш никакву тајну. Да ли је то био знак наступајуће досаде? Напротив! Чуда су тек тада почела да се дешавају. Бобови цртежи су већ следеће ноћи оживели!

Било је довољно да нешто нацрта и ... хоп! Цртеж је постао стваран! Његов стан одједном је био препун најразличитијих предмета и необичних бића. Подразумева се да би се са првим зрацима Сунца оживљени ликови враћали на хартију. Уметник је био пред дилемом: шта би могао да нацрта? Будући стидљив, девојке нису долазиле у обзир. Зашто да сам себе постиди? Зато се одлучио за љубавни балзам, онај који лечи све ране срца, а у овом најледенијем буди искрену и вечну љубав. Онога тренутка када буде нацртао теглицу са својим балзамом, сакриће га у фрижидер како не би могао да се врати на хартију. А када буде најзад срео праву девојку и смогао храбрости да јој приђе, он ће јој понудити да проба тај његов „специјалитет“.

Дочек Нове године

То је ето била та теглица коју је Весна приликом неког од многих тумарања кроз Бобов фрижидер смазала до пола. Мало је рећи колико је због ове чињенице несрећни уметник био тужан и нерасположен. Тонуо је у меланхолију. Више није излазио из куће. Када је дошао 31. децембар Весна га је раздрагано питала да ли би могла да му се одужи тако што ће за њих двоје приредити новогодишњу гозбу. Можда ће ме храна малчице утешити, помислио је Боб и сетно рекао:

„Спремај шта хоћеш...“

Наравно, ни за ову прилику Весна није имала све потребне кулинарске састојке. Поново је позајмљивала. Између осталог, дошла је на идеју да своје чувене „ружице“ прелије оним укусним Бобовим сосом из теглице...

И тако, док су у новобеоградском блоку одзвањале петарде, Боб је држао плех на крилу и кидао ружице једну по једну, гласно мљацкајући. Иако се трудила, Весна није могла да му види очи у мраку, већ само одблесак упаљених свећа са стола. А онда је приметила да се нешто чудно десило: да ли су то биле свеће? Или неке необичне искре?

* * *

То би, дакле, била прича о Весни и Бобу. Како се завршила, нагађајте сами, јер у животу иначе многа питања остају отворена. Као, на пример, да ли уметност може да прави чуда? Да ли треба бити стидљив? И, напослетку: да ли се исплати оклевати? ■

Мадам Мими

Илустровао Добросав Боб Живковић

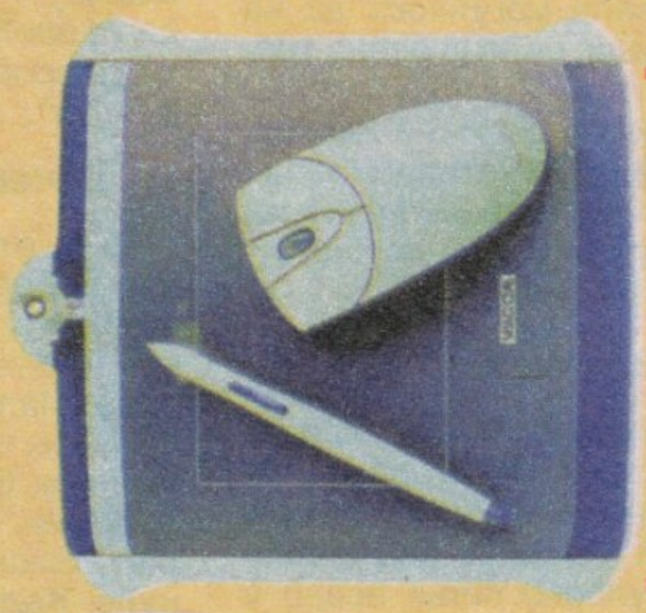
Пет најбољих рођака Микија Мауса

КЛИК НА РАЧУ

После Микија Мауса, чувеног цртаног јунака Волта Дизнија, рачунарски миш је најславнији „глодар“ који се одомаћио у нашим кућама. Без њега је рад на рачунару готово незамислив, а стручњаци водећих светских произвођача непрестано се труде да га што више осавремене како би био што погоднији за употребу.

Недавно се на тржишту појавило неколико нових модела мишева унапређене технологије и различитих намена. Највећи број више нема куглицу – замењена је сензорима који визуелно раде како се миш помера. Неки се крећу сами од себе. Има мишева намењених професионалним дизајнерима, леворуким...

За вас смо одабрали пет и то најбољих ■

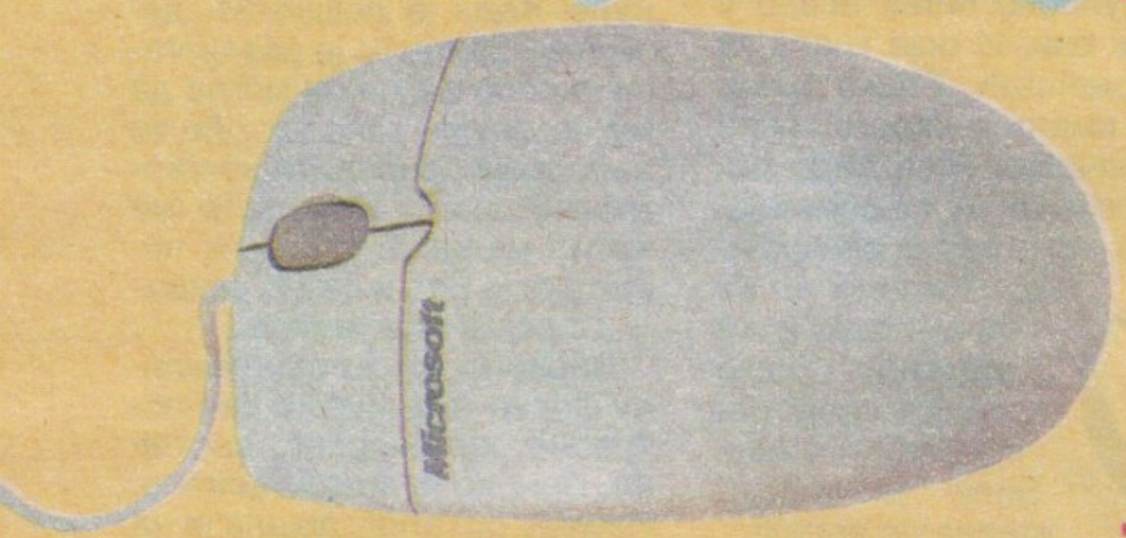

оцена ● ● ● ● ●

цена око 250 DEM

Graphire 2 ради тачно као оловка. Осетљив је на притисак, па опонаша природне покрете оловке на хартији. Намењен је првенствено дизајнерима којима је умногоме олакшан посао. Потребно је само да оловком превлаче преко подлоге. За остале „неуметничке душе“ постоји модел без кабла и куглице, али с точкићем ■

Адреса: www.wacom.com

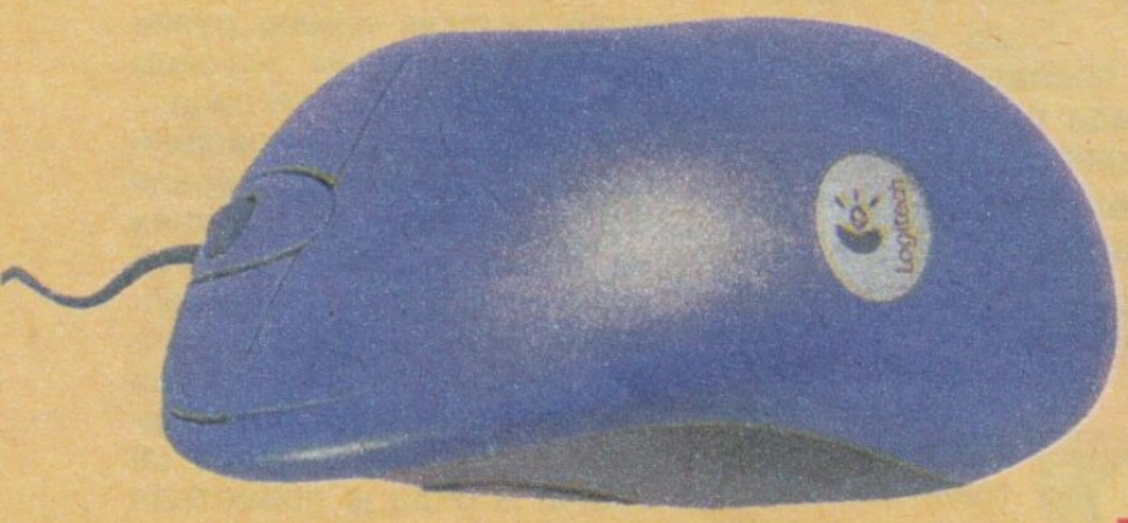

оцена ● ● ● ●

цена око 55 DEM

Овај модел намењен је онима који немају много новца. Иако је у поређењу с мишевима помодног изгледа технолошки диносаурус, одличан је за рад, згодно лежи у руци, а погодан је и за леворуке. За разлику од њега, многи механички мишеви поене стичу на изглед, али не и на рад ■

Адреса: www.microsoft.com

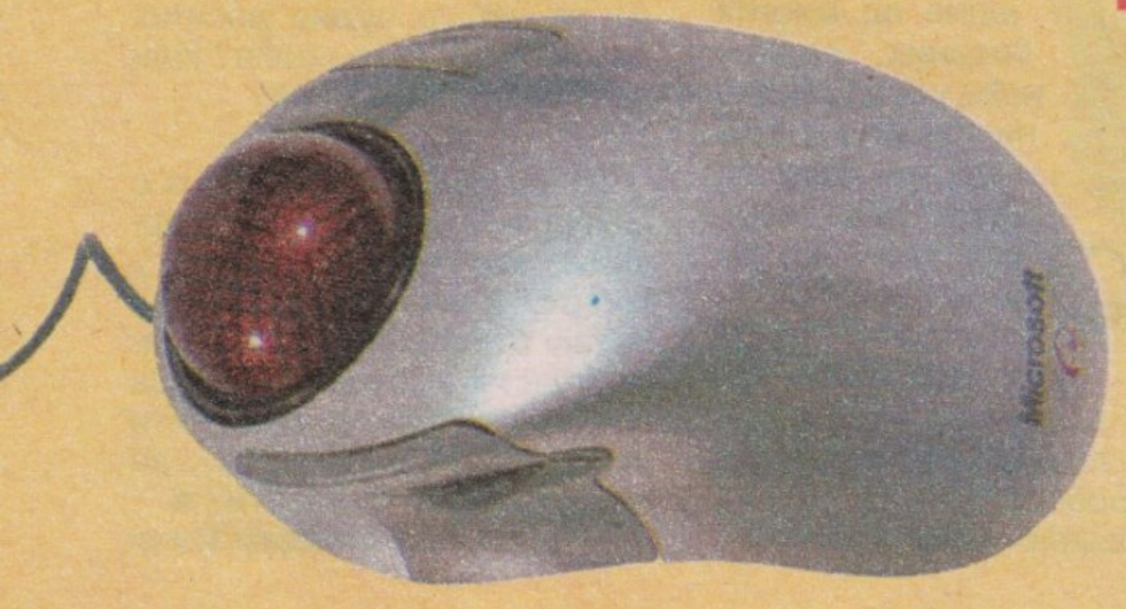

оцена ● ● ●

цена око 115 DEM

Ово је миш без куглице. Подрхтава и поскакује у руци, а када се помери преко Виндоус десктоп иконице, стиче се утисак да је тренутно запео за њу. Савршени драјвери омогућавају да се одреди тип и јачина отпора. Намењен је превасходно рачунарским играма. Ако се јачина повећа на 11, имаћете утисак да се уместо миша у вашој руци налази револвер који пуца. Подрхтавање и поскакивање прави је доживљај приликом играња, али и велика сметња приликом рада у Виндоусу ■

Адреса: www.logitech.com

оцена ● ● ●

цена око 132 DEM

Овај миш је другачији и по изгледу и технички. Његови оптички сензори обезбеђују тачност и прецизност покрета. Изузетно је згодан за рад. Препоручује се особама које се баве рачунарством и које због посла имају професионално обољење зглоба јер се приликом рада с овим мишем померају само прсти а зглоб мирује. Не препоручује се леворукима нити страственим играчима ■

Адреса: www.microsoft.com

НАРСКОГ МИША

Миш је с рачунаром повезан радио-везом

Сензор на доњој страни ослобађа вас чишћења прљавштине с куглице.

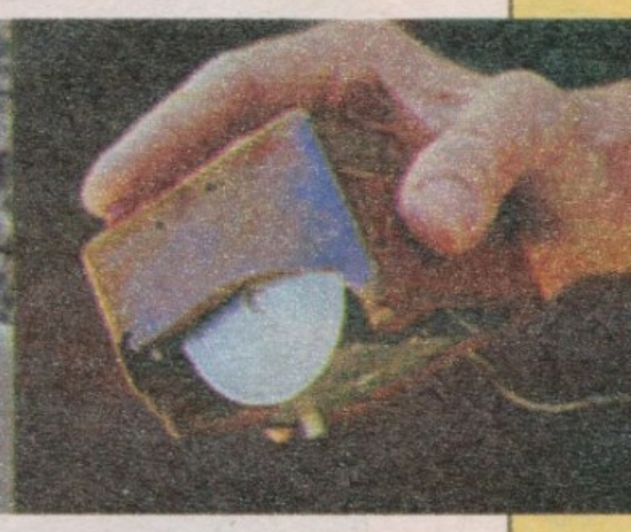
ОТАЦ РАЧУНАРСКОГ МИША

Славу, кажу, не стичу безимени и без порекла. Тако је и са рачунарским мишем. О њему се све зна: и кад је рођен, и ко му је отац и како је добио име.

Рођен је 1963. године у истраживачком институту Стенфорд у Берклију као „X-Y индикатор". Његов „отац", др Даглас Енгелбарт (1925), стручњак за електроинжењеринг и рачунарски визионар, изумео га је да би олакшао везу човека и рачунара. Направица која је могла брзо да се креће по подлози подсетила је некога из тима Енгелбартових сарадника на миша, па су га тако и назвали. Под тим именом епохални проналазак је већ скоро четири деценије саставни део сваког рачунара.

Доктор Енгелбарт је током година добијао бројне награде за свој допринос развоју рачунарске технологије и комуникација.

Даглас Енгелбарт изумео је 1963. године „X-Y индикатор" да би олакшао везу човека и рачунара (слика лево). Овако је изгледао први рачунарски миш (слика десно)

Ипак, сваком пригодом помиње се његов миш, а доктор Енгелбарт увек скромно изјављује да није претерано поносан што је његов проналазак још у употреби: „Надао сам се да ће мајушни уређај скромног имена брзо бити замењен неким бољим и савременијим решењем звучнијег назива. Али, још се користи и зове се миш" ■

С. Д.

оцена ●●●●●

цена око 150 DEM

Савршене израде и савременог изгледа, овај миш добио је све похвале људи који се баве рачунарима. Уместо куглице користи фото-сензоре са црвеним извором светлости да би „снимао" површину изнад које прелази. На основу разлике тих снимака, унутрашњи процесор одређује куда је повучен миш. За разлику од механичког миша с куглицом, ова технологија мање је подложна кваровима покретних делова.

Овај оптички миш може да ради на свакој површини изузев на огледалу. MouseMan нема ниједан кабл јер постоји радио-веза између рачунара и миша. Једино што неко може да му замери јесу два за нечији укус премала дугмад ■

Адреса: www.logitech.com

Слике са оптичком тајном

ПРОФЕСОР ФИЛИП СТЕДМАН ЈЕ, СА ГРУПОМ СТРУЧЊАКА, ИЗВЕО ФОТОГРАФСКЕ СИМУЛАЦИЈЕ СВИХ ВЕРМЕРОВИХ ЕНТЕРИЈЕРА КОРИСТЕЋИ КАМЕРУ СА ФОТО-ПЛОЧОМ ДА БИ СВАКИ РЕЗУЛТАТ МОГАО ПОСЕБНО ДА УПОРЕДИ СА ОРИГИНАЛОМ И УТВРДИО ДА ЈЕ ДЕСЕТ СЛИКА – ГОТОВО ТРЕЋИНА МАЈСТОРОВОГ ОПУСА – РАЂЕНО У ЈЕДНОЈ ИСТОЈ СОБИ!

Прича о Вермеру

Јану Е

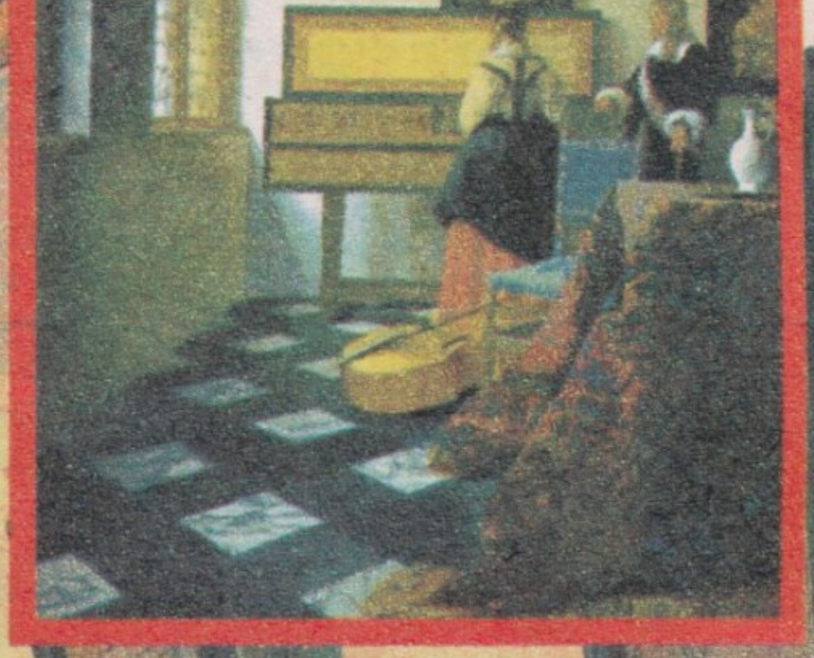
Прича о Вермеру, боље рећи тек неколико делова те приче који допиру до нас, почиње 1842. године када је извесни Жозеф Теофил Торе, историчар уметности – који је из неких разлога волео да буде знан под именом Вилијем Бургер – открио једну „необично занимљиву" ведуту – слику свода „рад непознатог мајстора". Одушевљен својим

проналаском, Теофил Торе посветио је више од двадесет година живота не би ли утврдио ко је уметник који је створио тако „неупоредиво“ дело да би 1866. године у Паризу била објављена прва монографија о Вермеру: имала је 42 репродукције, а потписник је био Вилијем Бургер. „Необично занимљива“ ведута данас се налази у Мауритхојсу (Хаг), позната под именом „Поглед на Делфт“. Према суду многих стручњака, чије је мишљење исто толико тешко колико и непотребно оспоравати, ова уљана слика, величине 98×118 центиметара, једно је од најважнијих дела у баштини светског сликарства.

Данас, век и по после Бургеровог пионирског подухвата и десетина хиљада објављених студија, есеја, репродукција, каталога, копија, монографија... Вермер остаје велика тајна: ми о сликару не знамо много више нити располажемо биографским подацима који нису били познати Бургеру. Јер, постоје само три оригинална документа из Вермеровог живота: изводи из матичних књига крштених, венчаних и – умрлих. Нема ни једног јединог реда написаног његовом руком, не постоји чак ни аутопортрет...

Тачан датум Вермеровог рођења није по-

Вермерова мрачна комора. Чувену слику „Час музике“ Вермер је највероватније урадио као што је приказано на нашој слици

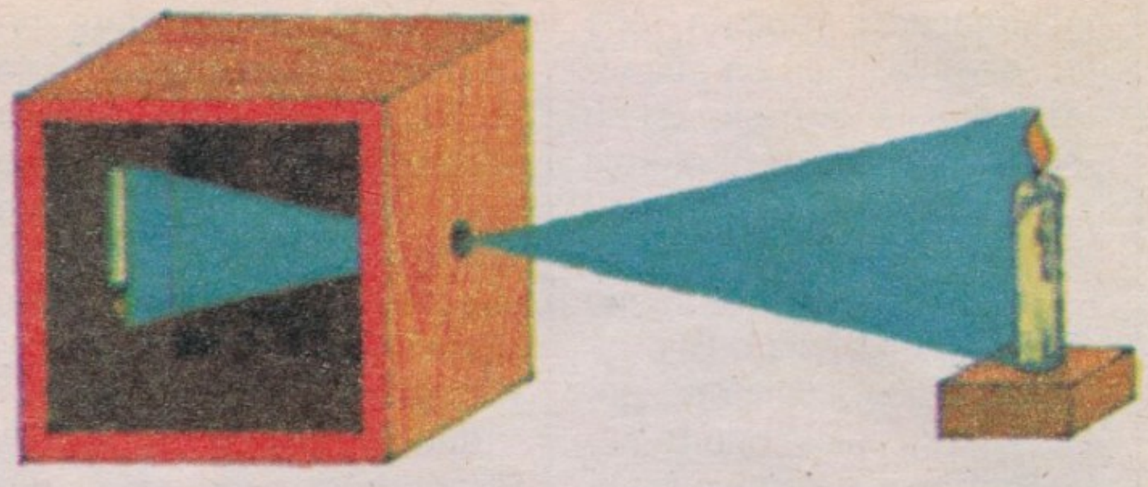
Јан Вермер

знат, зна се само да је крштен 31. октобра 1632. године у реформистичкој цркви у Делфту и да се, упркос свом протестантском пореклу, оженио католкињом, Катарином Боленс априла 1653. године. Непосредно пре ступања у брак Вермер је прешао у католичку веру. Његова ташта Марија Тинс, члан језуитског реда, била је жена јаке воље и веома је утицала на младе супружнике који су првом сину дали име Игнацијус, по имену оснивача реда.

Болест и смрт у једном дану

Не зна се поуздано ни код кога је Вермер учио. Нагађа се да је то могло да буде у Делфту, код Карела Фабрицијуса (1622–1654) или код Леонаерта Брамера (1596–1674). Из докумената „Гилда св. Луке", сликарског удружења за трговину уметничким предметима, види се да је Вермер приступио овом удружењу 1662. године иако није имао довољно новца да плати чланарину. Посредни документи (ниједан познати нема сликаров потпис) казују нам даље да је Вермер био председник удружења 1663. године, и да је два пута обнављао мандат, 1670. и 1671. године. Ипак, изгледа да никада није продао ни једну једину своју слику.

Ужасне последице холандско-француског рата из 1673. године, у коме се Холандија бранила „техником дизања брана", то јест потапањем сопственог тла, нису мимоишле ни Вермерову породицу, што се одлично види из једног сачуваног коментара Катарине Боленс: „Нисмо могли више да плаћамо порез на имање због великих трошкова око деце. Вермер је тада запао у такву депресију да је, буквално, изгубио здравље за један и по дан и – умро!" Сахрањен је 15. децембра 1675. године у породичној гробници у Делфту. Вермер је за живота сахранио троје деце. За собом је оставио

Овако изгледа прва мрачна комора Јохана Кеплера, немачког научника који је живео од 1575. до 1630. године

жену и читаво сиротиште од једанаесторо деце, од којих је десеторо било малолетно. И, наравно, безброј неисплаћених дугова.

Кратка прича о Вермеровом кратком животу изгледа застрашујуће, баш као оне познате и, нажалост, бројне приче о уклетим сликарима. Али,. у Вермеровом делу нема ни трага од напетости коју је у њему морала да изазива материјална несигурност. Напротив, оно изгледа као да је плод рада једног у сваком погледу обезбеђеног уметника.

Уметника? Можда не баш сасвим... На страну то што Вермер себе није сматрао уметником, већ занатлијом – у златном веку холандског сликарства уметничко звање није ни постојало – него, сасвим неочекивано, наш сликар у светлости неких нових истраживања својим делом више личи на научника – физичара, оптичара – него на уметника. Реч је о открићима Филипа Стедмана изложеним у сјајно документованој студији „Вермерова камера" (поднаслов: „Откривање истине иза ремек-дела", издање: Oxford University Press, 2001. година). Професор на „University College" у Лондону, систематичан и упоран, и Стедман је, слично Тореу, две деценије посветио својим истраживањима и сабрао их у овој књизи изазовног наслова која је одмах привукла пажњу стручњака, а осим тога доживела незапамћен успех код читалаца у целом свету.

Реконструкција Вермеровог атељеа

Полазећи од неких давно заборављених теорија – амерички уметник и фотограф Џосеф Пенел упозоравао је још 1891. године да је Вермер користио оптичке уређаје при изради својих слика – Стедман је, као некакав „интелектуални детектив", користећи сва преимућства компјутерске технологије, реконструисао уметников атеље са таквом тачношћу да нам је позната, до у милиметар, величина свих Вермерових сликаних ентеријера, чак и величина сваког посебног предмета који је насликан. Стедман је, са сарадницима, извео фотографске симулације свих Вермерових ентеријера користећи камеру са фото-плочом да би сваки резултат могао посебно да упореди са оригиналом и утврдио да је десет слика (готово трећина мајсторовог опуса) рађено у једној истој соби!

Године 1989, за једну телевизијску емисију Би-Би-Сија, Вермерова соба направљена је у природној величини према слици „Музичка лекција", при чему је коришћена права camera obscura са најједноставнијим конвексним сочивом од 10 центиметара, постављена испред равни супротног замишљеног зида, у тачки из које је сликар могао да посматра призор. Ово ис-

На вероватно најпознатијој слици „Уметников атеље" Вермер је насликао и себе

ВЕРМЕРОВА СВЕТА ПРАКСИДИЈА

Ово је репродукција слике свете Праксидије која је у најскорије време приписана Вермеру ван Делфту (Ван Меру). Када је слика нађена, 1969. године, мислило се да је то рад фирентинског мајстора Фелићеа Фикерелија иако је већ тада био уочен нејасан потпис „Мер 1655." А када је, после детаљног чишћења 1986. године, нађен потпис „Vermeer Naar Riposo", односно, Вермер после Рипоза, онда је коначно приписана Вермеру. И када је напокон нађен и Фикерелијев оригинал, све сумње да је реч о Вермеру отклоњене су. Иначе, ово је по хронологији настајања друга Вермерова слика, једна од три која, према професору Стедману, сигурно није рађена помоћу камере опскуре■

траживање коначно је дало одговоре на многа загонетна и тако важна питања која се тичу Вермеровог „геометријског приступа композицији", употребе светла, боје и сенчења.

Тако је Вермерова фотографска перспектива, о којој је својевремено говорио познати историчар уметности Чарлс Сејмор, сада објашњена и доказана можемо рећи математички: Стедман иде у такве детаље да нам говори и о врсти и величини сочива која је сликар користио при изради различитих платана. Чињеница да је Вермер на својим сликама са невероватном тачношћу пона-

Многи обожавају Вермерову слику „Поглед на Делфт" која је насликана 1658. године

влао стварне објекте као што су зидне карте, столице, музички инструменти (сви поменути предмети чувају се у музеју у Делфту), само иде у прилог Стедмановој теорији коју коначно потврђују и неке друге појаве, нарочито дубински неизоштрени детаљи, то јест детаљи „ван фокуса" који могу да се забележе само камером опскуром, а које голо око – ипак најсавршенији оптички инструмент – по природи ствари не може да види.

Без скица и обриса

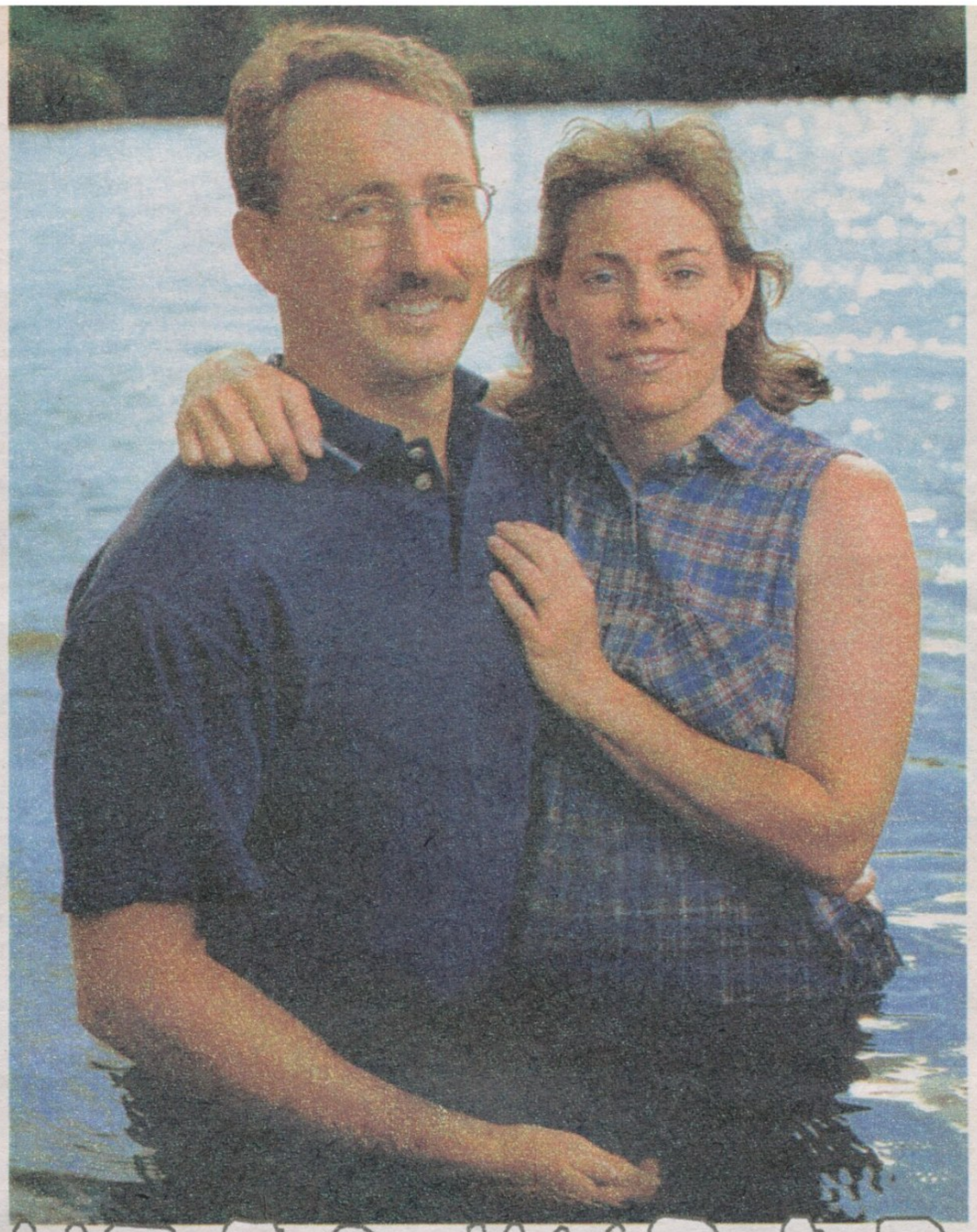
Речено је већ да документи не постоје и тражећи одговор на питање „ко је Вермера могао да упути у тајне оптике", професор Стедман нагађа да би то могао да буде Вермеров суграђанин и савременик Антони ван Левенхук, пионир микроскопије и, по смрти сликара, правни извршитељ расподеле његове сликарске заоставштине. Теорију поткрепљују разматрања да је Ван Левенхук послужио сликару као модел за платна која су некада „ишла заједно", а данас су „распарена": „Астроном" (Лувр, Париз), и „Географ" (Stadelsches Kunstinstitut, Франкфурт). По Стедмановом мишљењу, само три од тридесет пет слика које се са сигурношћу приписују Вермеру, нису рађене уз помоћ било каквих оптичких помагала: „Христос у кући Марте и Марије" (Шкотска национална галерија, Единбург), „Дијана са својим другарицама" (Хаг, Мауритхојс) и „Света Праксидија" (Колекција Барбаре Пијасецке Џонсон, Њу Џерси).

Подсећајући нас да су се и неки други велики мајстори бавили оптиком професор Стедман и закључку ове студије изражава дивљење сликару истичући своје дубоко уверење да његовим открићима и доказима „Вермеров геније неће бити ни најмање угрожен, како у очима стручњака, тако и у очима добронамерних аматера". Запечативши своју књигу врхунским доказом против сопствених теорија – чињеницом да на рендгенским снимцима Вермерових слика, без изузетка, нема ни трага било каквим „полазним скицама" нити постављених обриса сликаних предмета, што би технички било нужно при коришћењу оптичких помагала – професор Стедман као да баца рукавицу у лице самом себи учинивши тако да се и ми опустимо и да се, са можда још већим жаром, предамо тајанственом свету великог Холанђанина■

Петар В. Симић

Трејси и Тад у реци Харт. Постали су јунаци Северне Дакоте

ЊЕН АНЂЕО ЧУВАР

Возећи без циља и на ивици свести, Лора је с кћеркицом пуна два сата кружила око града у коме је провела цео свој век. У часу кад се онесвестила њен аутомобил с моста је плъуснуо у реку

Одмах се враћам!", довикнула је Лора Торп свом мужу и с петонедељном бебом на грудима, села за волан аутомобила. Осећала је неодољиву потребу за сладоледом и одлучила је да заједно с бебом Клое тркне до радње у оближњем Дикинсону, држава Северна Дакота, и купи велико паковање своје омиљене посластице. Њен муж Кевин ставиће за то време њихову старију четворогодишњу ћерчицу Ешли у кревет.

Било је око девет сати увече када је Лора посадила бебу у њену седељку, везала је одговарајућим појасевима и кренула старим „олдсмобилом катлас". Зевнула је. Последњих неколико недеља ужасно се уморила.

Чим се породила њен дијабетес, од кога је боловала још од детињства, погоршао се, па је сваких неколико сати морала да мери ниво шећера у крви. Знала је да мањак шећера, такозвана хипогликемија, може да изазове несвестицу, опасне грчеве, чак и смртоносни шок.

У подне јој је шећер у крви био сасвим нормалан и није страховала да ће се нешто догодити. „Идемо нас две да се лепо проведемо", рекла је беби која је у седељци већ спавала.

На другој страни града Дикинсона Трејси О'Донел је склопљених очију ослушкивала звуке Северне Дакоте: уједначено цврчање зрикаваца, рзање коња у оближњем коралу, благи шум воде реке Харт...

Ничега се није сећала

Мада је била веома уморна и сутрадан већ у 7.30 h морала да буде на послу – радила је као кућна болничка неговатељица – Трејси је радо испунила жељу своје деце да „кампују" у пољани њиховог имања. Радила је по шездесет сати недељно и волела је свој посао, али је он из ње црпео и физичку и духовну снагу.

Те ноћи, после причања прича, роштиља на отвореном у друштву мужа Тада, шестогодишњег сина Сета и осмогодишње кћерке Данијел осећала се крепко и одморно.

Лора је возила путем према граду поред усталасалих пашњака. Оно што је требало да буде кратка вожња колима претворило се у лутање од пуна два сата. И, мада се касније ничега није сећала, очигледно је без икаквог циља кружила око Дикинсона, града у коме је провела цео живот, немајући представу да је на ивици свести.

После је сазнала да јој је инјекција инсулина пре ручка смањила шећер у крви што јој је и била сврха. Али, хормони неопходни за лучење млека којим је дојила Клое извукли су јој из крвотока још шећера, више него што је организам могао да поднесе.

Дошло је до хипогликемије, мањка шећера у крви, што је утицало на Лорин централни нервни систем. Она уопште није била свесна како је успела да вози у кривинама и на раскрсницама.

Плафон је постао под

Неколико километара јужније, у пригушено осветљеној камп-приколици на имању О'Донелових од петнаест хектара, Трејси је ослушнула равномерно дисање своје деце и угасила светлост. Њен муж Тад отишао је, због алергија од којих је патио, да спава у кући. Трејси је лежала сама на широком кревету у приколици.

Сат касније из сна ју је тргло нешто што је снажно плъуснуло у реку. Сирена аутомобила почела је да завија без престанка. Кроз прозор приколице видела је два зрака светлости одмах испод површине воде. Неки аутомобил пао је у реку!

Лора је промашила кривину, њена кола пробила су бодљикаву жицу ограде на самој ивици Трејсиног и Тадовог имања. Вукући за собом делове жице, аутомобил је скренуо на другу страну пута, преврнуо се и пао с ниског, бетонског моста у реку. Његов предњи део зарио се у муљ код друге обале. Мутна вода грунула је у аутомобил и његов плафон је сада био под.

Тргнута падом из бесвесног стања Лора је удахнула и у уста јој је покуљала прљава вода. У руке су јој се заривали комадићи стакла ветробрана и прозора. Извила се на седишту да види где је беба.

Клое се и даље налазила у својој седељци висећи беживотно наглавачке, десетак центиметара од растуће воде. Лора није била у стању ни да се помери ни да схвати шта се дешава. А онда је утонула у мрак и празнину.

Спасена беба

Трејси је искочила из кревета и полетела према кући. „Таде, Таде!", викала је, „неко је опет слетео с моста! Брзо зови хитну помоћ!" Покупила је пешкире и батеријску лампу, навукла патике да јој стакло на обали не би расекло стопала и потрчала према реци. Нису то била прва кола која су се ту сломатала!

Двеста метара од куће до обале Трејси је претрчала што је брже могла, ушла у воду која јој је досезала до груди и стала да се пробија кроз густи коров, травуљину и бодљикаву жицу. Мотор аутомобила још је радио.

Борећи се с вратима до возачевог седишта, отворила их је неких петнаестак центиметара пре него што су запела у блату. Попела се на шасију и завирила у кабину аутомобила.

Видела је за воланом жену која се, везана сигурносним појасом, заносила напред-назад. Пружила је руку и осетила да је женино тело млитаво. Зграбила ју је за косу и остала тако држећи јој главу изнад воде.

Тада је Тад ушао у воду, пробио се до аутомобила и погледао има ли у њему још кога. Код предњих врата напипао је ивицу тврде пластике дечије седељке и у њој угледао сићушну бебу везану каишевима.

Напипао је и притиснуо дугме које отвара каишеве и беба је упала у воду. Тад је усправио седељку, зграбио бебу и извукао је кроз делимично отворена врата. Затим је пожурио према обали и предао је једном од суседа који су се ту окупили.

Магла у глави

Трејси је гледала како се Тад враћа и учинило јој се као да се креће веома споро. „Пожури, не могу више да је држим!", узвикнула је. Рука и раме су је болели као да ће свакога часа да се откину.

Тад је полугом отворио врата до жене за воланом, откопчао њен сигурносни појас, ухватио је да не би склизнула у воду и наместио је тако да јој глава буде далеко изнад површине воде. „Не треба да је померамо!", рекао је Трејси. „Можда има повреде главе или кичме!"

Трејси се сложила и отишла на обалу да види у каквом је стању новорођенче. Чим је утврдила да су откуцаји бебиног срца и дисање сасвим нормални, вратила се у реку да помогне мужу. „Када би хитна помоћ што пре стигла!", помислила је.

Лора никако није могла да отера маглу у којој се налазила. Глава јој је била пуна звукова и разних сензација: хладна вода, шкрипање точкова, звиждање... „Да ли сте на неким лековима?", питао ју је женски глас. „Да нисте пили?"

„Нисам, нисам!" размишљала је Лора. „Где је моја беба?", желела је да викне, али јој из уста није излазио никакав звук. Трејси је наставила: „Како се зовете? Који вам је број телефона? Да ли је у колима било још некога осим вас и бебе?"

„Не... не знам", прошапутала је Лора. „Ја сам Лора." А онда јој је у глави опет завладао мрак.

Трејси је посматрала њено лице вадећи јој из очију блатњаву косу. „Лора", помислила је. „Лора?" И тада се сетила. „Познајем је!", викнула је крчећи пут према обали. „Немамо много времена!"

„Прошле су толике године", размишљала је Трејси док је у својој кући отварала фрижидер. „Само да не буде прекасно!"

Сетила се девојчице, компликација с дијабетесом, опасно инфицираног стопала. Неговала ју је недељама трудећи се, заједно с лекарима, да се Лорино стопало излечи, а не ампутира. Шећер у крви те пацијенткиње увек је било тешко контролисати. Трејси се касније често питала шта је с том девојчицом.

Из фрижидера је узела сируп од чистог шећера и излетела напоље. „Она је дијабетичар и у шоку је!", викала је своме мужу. „Морамо хитно да јој подигнемо шећер! Свакога часа може да нам умре!"

Стиже хитна помоћ

Тад је подметнуо руку испод Лориног врата док јој је Трејси сипала у уста шећерни сируп. Лора га је изненада сама прогутала и отворила очи. „Где је моја беба?", викнула је унезверено.

Трејси је одахнула. Из даљине се чула сирена кола хитне помоћи. Насмешила се, погледала своју некадашњу пацијенткињу и рекла: „Беба је одлично, као и ти!"

Лора је напустила болницу касније те исте ноћи. Имала је само ране од стаклића по рукама и ногама. Клое није задобила ни огреботину. Лекари су потврдили да су нормалне промене у хормонима после порођаја, да би за бебу било млека, изазвале пад Лориног шећера у крви као и несвестицу.

Доктор је Лори саветовао да Клое одмах одбије од сисе. Она је то и учинила чим је лутку која представља анђела чувара ставила на праг Трејсине куће ■ *Б. Д.*

Лора с бебом Клое, Трејси и њен муж Тад О'Донел

МА ШТА КАЖЕШ

ЦИЉ ОПРАВДАВА СРЕДСТВО

То да политичари уочи избора обећавају бирачима мед и млеко није новост. Али, оно што је осмислила Народна странка у Чилеу свакако је необично. Њено руководство одлучило је да своје кандидате гласачима представи потпуно, и буквално, разголићене. Изабрани су тридесетједногодишња Паула Ундурага и двадесетогодишњи Лео Дијас. Спотови и плакати са којих се голишави кандидати смеше нацији није да нису изазвали узбуђење.

– Досадашња власт је великом незапосленошћу уништила достојанство људи и „оголила“ их до краја, па зато мој страначки колега и ја на то указујемо својом голотињом – изјавила је госпођа Ундурага.

Своје колеге подржали су, на истоветан начин, и други чланови Народне странке и наги се појавили пред председничком палатом. Полиција их је разјурила и оптужила за кршење јавног морала.

Огласиле су се и неке супарничке странке с опаском да ће тако остати го и бос свако ко гласа за Народну странку ■

ДАЛА ОТКАЗ ДЕДА-МРАЗУ

Учитељица у једној основној школи у аустралијском граду Канбери покварила је својим ученицима празнике које очекују с највећим нестрпљењем. Силне су сузе проливене, родитељи су се ражестили, а управа школе нашла се на мукама. Шта је то учитељица урадила? Рекла је деци да Деда Мраз не постоји и да им поклоне за Божић и Нову годину у ствари купују родитељи! А онда су ти родитељи сместа затражили да учитељица буде отпуштена.

Једна мајка изјавила је локалном листу: – Моје дете више не верује у чаролију која га је опчињавала и то му је покварило празник.

Огласило се и Министарство образовања саопштењем да необазрива учитељица која је Деда-Мразу дала отказ више неће предавати и да је упућена на саветовање о томе шта је прихватљиво објашњење о томе да ли постоје Деда Мраз и ускршњи зека ■

ДИНГ-ДОНГ...

Норман Лиј, викар цркве у Гламоргану, у Велсу, замолио је госте на једној свадби да помогну тако што ће опонашати звук звона.

Док су младожења и млада пролазили црквом, као што је обичај, викар је „дириговао“ гостима на десној и левој страни да складно певају „динг“ и „донг“.

– Више бисмо волели да смо имали права звона, али шта да се ради када су нам се баш на дан свадбе разболела оба звонара – изјавио је сналажљиви викар.

Невеста, чије име није наведено, рекла је да је замисао викара да сватови глуме звона њено венчање учинила незаборавним■

БЕЗ ПЛАКАЊА НА ПЕРОНУ

Уобичајени пољупци и дуготрајни растанци са сузама постају прошлост на перонима највећих француских железничких станица. Одлуком која није у складу с угледом Француске као романтичне земље, управе станица у Паризу, Лиону и Марсеју одлучиле су се на такав потез како би се на перону избегле гужве и да возови крену на време.

– Ако пратите особу која је доброг здравља и може сама да се снађе, замолићемо вас да се с њом поздравите пре изласка на перон. Али, ако сте с баком која носи тежак кофер, пустићемо вас да јој помогнете да уђе у воз – изјавио је шеф лионске станице Жан-Лик Обадио.

За оне који остану иза ограде перона господин Обадио има речи утехе.

– Пошто нећете видети одлазак воза и вама драгих особа, нећете ни бити толико тужни■

ХАЛО, ПОЛИЦИЈА! ОВДЕ КИЋА!

Полиција у Манчестеру била је веома изненађена када је, одговарајући на позив упућен из једне куће у предграђу, утврдила да је позив упутио папагај. Завиривши кроз прозор, полицајци су угледали папагаја ару како кљуном притиска дирке на телефону док крај њега лежи подигнута слушалица. У кући у том тренутку није било никог осим њега.

- Није необично да нас неко позове и да не говори ништа, али ово је први пут да нас је позвао папагај - рекао је инспектор Мартин Хардинг ■

Илустровао Небојша Дедић

ЧУДНОВАТИ ОДЛАСЦИ СА ОВОГА СВЕТА

● Капетан Том Кембел Блек био је за време, а и након Првог светског рата један од најхрабријих авијатичара, а захваљујући огромном искуству бавио се испитивањем нових модела авиона.

Једнога дана спустио се на ливерпулски аеродром у новом авиону када је у њега ударио пропелер друге летелице, која се лагано кретала ка истом хангару.

Искусни пилот успео је за време рата да жив и здрав избегне све непријатељске авионе, и чак постигне не мали број рекорда у летењу. Погинуо је на земљи пуким случајем - непажњом колеге пилота.

● Перси Кут, капетан ватрогасне службе у енглеском градићу Брентрију, познат као веома храбар јер је много пута свој живот ставио на коцку да би спасао туђи, погинуо је током једне вежбе. Док се са водоторња спуштао низ платно за спасавање становника виших спратова, ексерчић који је вирио из његове ципеле распарао је платно, а несрећник је завршио на бетону.

● Предање каже да је индијски краљевић Буда умро зато што се прејео пиринча и меса на вечери приређеној у његову част.

● Чудновата смрт задесила је и Анакреонта (560 - 428. пре н.е) великог грчког песника пијанства, љубави и веселља: док је јео грожђе, једно зрно улетело му је у душник.

● За великог античког филозофа Аристотела тврде да је скончао тако што се, немоћан да научно докаже принцип плиме и осеке, из очаја бацио у реку Еурипус.

● Велики италијански лекар и математичар Ђеронимо Кардано својевољно је умро од глади у Павији 1576. године само да не би оповргао свој хороскоп у коме је писало да ће на онај свет отићи баш тада.

● Војвода од Кларенса, брат енглеског краља Едварда IV, сам је изабрао начин на који ће скончати. Због многобројних завера које је ковао, парламент га је 1478. године осудио на смрт. Краљ Едвард IV је морао да се покори овој осуди, али је успео да код парламента издејствује олакшицу по којој је његов брат могао бар сам да се определи како да буде погубљен. Војводу од Кларенса су, по његовој жељи, у бурету пуном шампањца потопили у воду ■

НЕОСТВАРЕНА ПРОРОЧАНСТВА

ЧЕКАЈУЋИ

На читаво човечанство сручиће се страшна казна. Велики рат догодиће се у другој половини двадесетог века. Тада ће са неба падати огањ, спустиће се дим, а вода из океана ће испарити...

У Фатими, некад чувеном месту ходочашћа, три сеоска детета – седмогодишња Јасинта, деветогодишњи Франсиско и једанаестогодишња Лусија – отрчала су као без душе да би испричала својим родитељима како им се приказала Богородица и казала им да ће свет ускоро пропасти ако се човечанство не врати правој и чистој вери. Порука је садржавала и препоруку да се о томе обавести лично папа у Риму и нико више. Било је то 13. јула·1917. године.

Када је папа Јован XXIII примио поруку, на смрт је, кажу, пребледео. Страх су осетили и сви остали свети оци који су после њега дошли на папски престо. Садржина поруке дуго је чувана као тајна. Шта их је толико уплашило? Тек је 1943. године, на притисак са разних високих места, папа Пије XII објавио само један њен део. У њој стоји: „Рат се ближи крају (1917), али ако свет не престане да вређа Господа, почеће нови, још страшнији рат... Безброј добрих људи трпеће муке, а Свети отац (папа) страшно ће патити.“ Оно што је Пије XII из те поруке прећутао одао је 15. октобра 1963. године немачки лист „Нова Европа“ из Штутгарта пошто је већ Ватикан, да би свет упозорио на могућност атомског рата, њен пуни садржај доставио свим тадашњим великим силама.

У своје име објављујем...

Према тој поруци, Богородица је најстаријој девојчици, Лусији, саопштила: „И сад у своје име објављујем да ће се на цело човечанство сручити страшна казна... Велики рат ће се догодити... С неба ће тада падати огањ, спустиће се дим, а вода из океана ће испарити... Милиони и милиони људи умираће из дана у дан.“

Два светска рата смо доживели, испратили смо 20. век. Трећи се у њему није, на срећу, догодио и сведочанство из Фатиме из 1917. године није се остварило.

Није се обистинило ни пророчанство чувеног француског видовњака Нострадамуса објављено пре више од 450 година које је обелоданио у књизи „Векови“. Он, који је ретко наводио датуме, ту каже: „У години девет стотина деведесет деветој, у месецу седмом, с неба ће доћи велики тиранин...“

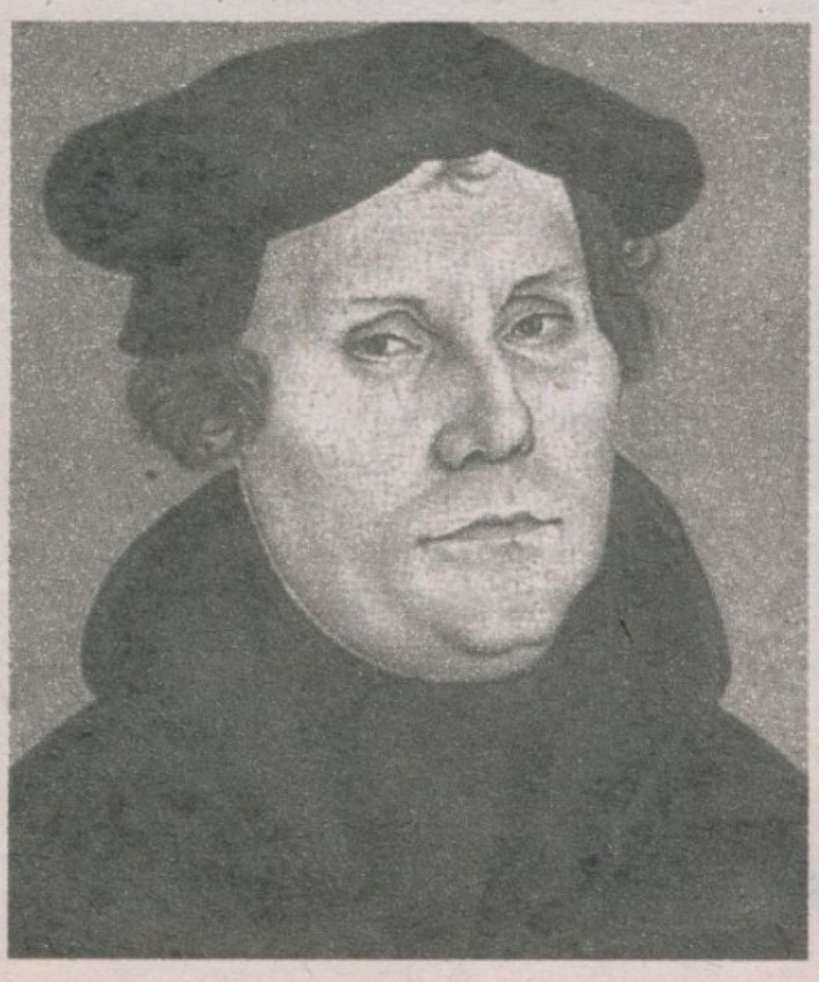
За време владавине тог тиранина очекује нас, према Нострадамусу, не само велики рат, већ ће се на човечанство сручити и страшна, уништавајућа природна катастрофа.

Американка Џин Диксон, за коју се тврдило да је

Нострадамус, лекар и видовњак из 16. века

предвидела смрт Џона Кенедија, прорекла је да ће управо 1999. године „џиновски таласи све изменити“. И њен познати земљак Едгар Кејси прорекао је још 1930. године да ће само годину дана раније,

Мартин Лутер је неколико пута прорицао крај света. Знамо да се варао

Португалска сеоска деца из Фатиме која су тврдила да им се приказала Богородица

2012.

1998, човечанство задесити страшна, светска катастрофа. Према неким другим пророчанствима, исте године ће умрети папа Јован Павле II, после њега ће доћи последњи папа, а затим ће уследити пропаст цркве. Које, није изричито речено.

Многи видовњаци из даље и ближе прошлости имају своје присталице и тумаче који су спремни на разна, на силу створена тумачења само да би доказали тачност њихових пророчанстава. Таквих тумача нарочито много има Нострадамус. На пример: у његовом стихованом пророчанству стоји и ово: „Краљ Персије у Египту заробљен године 1727".

После смрти персијског шаха Резе Пахлавија 27. 7. 1980. године савремене присталице Нострадамуса разбијале су главу о горњем стиху и најзад нашле објашњење: ако се од 1727 одбије прва бројка (1), остаје 727. Ако се потом после прве бројке седам стави тачка, добија се 7.27. Сад све преокренимо и шта добијамо? Датум: 27. 7!

Да ли је Нострадамус прорекао појаву Наполеона? Или је мислио на Хитлера? Оба су одговарала његовом пророчанству

Наполеон или Хитлер?

Ни најватренијим присталицама Нострадамуса није баш лако да тако протумаче његова пророчанства да се она подударе са каснијим догађајима. На пример, он пише: „У дубини европског Запада родиће се дете сиромашних родитеља. Својим језиком оно ће завести војску. Његова бука одјекиваће у царству Истока".

За Нострадамусове тумаче из 19. века пророчанство је јасно: тиме се мисли на Наполеона! Данас тумачење гласи другачије: Нострадамус је прорекао Хитлера и његов поход на Совјетски Савез.

Поменута америчка пророчица објавила је својевремено да ће између 1975. и 1980. године Европа, Индија и Јапан постати савезници Совјета, да ће Руси убити Фидела Кастра, а да ће Кинези умарширати у Совјетски Савез продирући даље према северу Европе. Поред тога, она је „јасно видела" како Руси, пре Американаца, као први на свету, ступају на површину Месеца. Џин Диксон је упозоравала: године 1985. огроман метеор пашће на Земљу и проузроковаће страховите земљотресе и џиновске таласе и то ће бити „најгора природна катастрофа 20. века". Метеор није пао на Земљу у години коју је предвидела и она ју је одмах „померила" на 1999. исту ону коју Нострадамус означава као „девет стотина деведесет деветy".

Педесет година касније: папа Павле VI поздравља некадашњу пастирицу Лусију која се, пошто је видела Богородицу, закалуђерила

Прах и пепео

Едгар Кејси, њен колега, предвиђао је да ће се у марту, само годину дана раније – 1998 – јужни део Калифорније откинути од континента и потонути у океан. Лос Анђелеса, Сан Франциска и Њујорка више неће бити,

нестаће и читав Јапан. Северна Европа биће поплављена, Етна и Везув неће престајати да избацују лаву, испред обале Санрема Кејси види ледене брегове.

Америчка пророчица Карин Нејџел за крај 1998. предвиђа крај Јапана, а Немица Марита Лаутеншлегер разарајући земљотрес у Америци и – папину смрт.

Колумбијски шаман Аристицибал о свим тим ужасима нема ни појма. Он „види“ више торнада изнад Северне Америке и да ће те, 1998. године, Фидел Кастро умрети природном смрћу, а да ће на Блиском истоку Јасер Арафат пасти као жртва атентата. Певач Мајкл Џексон неће умрети, али ће доживети тешку саобраћајну несрећу чије ће последице „једва преживети“.

Парагвајски шаман Атука Хе „дарује папи још годину дана живота“ и његову смрт предвиђа у 1999.

Велика вавилонска грешница из Библије. Звер на којој јаше зове се „666“. Тај број користили су у својим рачунањима многи пророци

МАЛАХИЈИНА ПРОРОЧАНСТВА

Малахији (1090–1148), ирском надбискупу из Арме, приписана је књига „Малахијина пророчанства“. Књига садржи листу од 111 папа, почев од Целестина II (1143) до краја света. Сваки од папа описан је једном кратком латинском изреком. Према тој листи, садашњи папа Јован Павле II налази се под бројем 110. Он је представљен као „de labore solis“ (од сунчева рада), ма шта то значило. После њега долази још један папа. Његова ознака гласи „gloriae olivae“ (слава маслине). Онда долази крај. „Град Рим са својих седам брежуљака биће разорен. Страшни судија судиће свету.“

Надбискуп Малахија никад није видео ову књигу јер се она појавила четири века после њега, 1590. године. Сматра се да ју је, у ствари, написао маштовити бенедиктански калуђер Арнолд Вион и први пут је објавио после пет година у Венецији. Књига је постигла велики успех■

Папа Јован Павле II чија је смрт прорицана неколико пута. Његов наследник ће по пророчанствима бити последњи папа

Фидел Кастро биће убијен седамдесетих година, тврдила је Џин Диксон. Још једно неиспуњено пророчанство

години. „Ваш Божји човек кашље и све је слабији. Мислим да је изгубио битку – уморан је.“ Атука Хе не види градове који тону у море, али зато предвиђа на „хиљаде муња и громова... биће много мртвих... али и ново буђење“.

Како тврде стручњаци за историју мерења времена Адријен Гилберт и Морис Котерел, по календару старих Маја крај света ће наступити 22. децембра 2012. године. У својој књизи „Пророчанства Маја“ они описују шта ће се тог дана догодити: „Венера ће заћи на западу, Плејаде ће се родити на истоку, истовремено ће и Сунце заћи, а Орион се родити, цео постојећи свет претвориће се у прах и пепео. А онда ће се из тога родити један нови свет, нова епоха.“

Како ће тај дан изгледати, читајте у првом броју „Политикиног Забавника“ који ће изаћи 23. децембра 2012. године или који дан касније■

К. В.

ЧОВЕКОВО НАЈУБОЈИТИЈЕ ОРУЖЈЕ

ГЛУПОСТ

Милиони и милиони лаковерних, таштих, тврдоглавих, саможивих, сумњичавих, брзоплетих или преспорих... траће живот служећи опасној господарици

Глупост је „масовна појава“ - у чувеној енглеској збирци синонима, Роџетовом „Тезаурусу“ чак шест стубаца посвећено је „глупости“ док су све речи које се тичу памети стале на простор мањи од једног ступца. Иако је глупост лака мета оних који се налазе ван њене власти, она са којом се свакодневно сусрећемо најчешће није ни очигледна ни безазлена. Она може бити маскирана у високопарним реченицама, може звучати учено и логично, може лепршати око нас у облаку добронамерности или нас заводити слатким обећањима. У ком год облику да се појави, важно је да не заборавимо: *глупост је опасна.* Таквом је чине велике количине у којима се увек појављује. Не може се, нажалост, бити мало глуп.

Иако је глупост вечна сенка човечанства, научници се њоме нису превише бавили. Зато и нема општеусвојеног описа глупости мада се мора признати да је било покушаја вредних пажње. Један од оних који је неустрашиво проучавао глупост, Фројдов ученик доктор Александар Фелдман глупим назива „човека коме је природа дала здраве органе, чије је оруђе мишљења беспрекорно, али он ипак није у стању да се њима исправно служи, односно његов мозак не ради исправно“.

Нема јединственог мишљења ни о томе да ли се глупост постиже сопственим снагама или се наслеђује. Пол Табори, писац „Историје људске глупости“, сматра да глупост није урођена и да човек и са мозгом који савршено ради може бити глуп, да паметан човек може постати глупан, а глупан се претворити у паметног човека.

„Глупост је грех пропуштања који настаје кад намерно и често одбијамо да се служимо нечим што нам је дала природа или то употребљавамо на неисправан, погрешан начин“, каже Табори. Међутим, чак и они који сматрају да се глупост наслеђује слажу се с тиме да њу унапређујемо искључиво властитим снагама.

Како препознати глупост?

Глупост има хиљаде лица и појављује се у небројеним облицима. Једна од главних тачака у којима се очитује је *мешање узрока и последице.* Као у вицу, глуп човек гаси све-

тло да га буве у мраку не би нашле. Иако га глупост неће одбранити од бува, олакшаће му живот. Јер, као што не види буве у мраку, глуп човек не види ни своју глупост.

О незнању и глупости понекад се размишља као о сродним појавама. Иако су повезани многобројним везама, *глупост и незнање* нису исто. Глупост обично претходи незнању: недостатак нових сазнања рађа глупост, а човек учаурен у глупост све теже стиче нова знања. С друге стране, знање и памет не морају да иду руку подруку. Има глупака који поседују огромно знање, али и паметних људи чије је знање скучено. Понекад је велика и богата ризница знања само маска иза које се крије обична глупост: човек који као из рукава сипа датуме неважних историјских догађаја, који памти резултате фудбалских утакмица педесет година уназад или зна напамет читав телефонски именик, ипак може бити обичан глупак.

Једна од особина која нас узаним колосеком води ка глупости је и *тврдоглавост.* Она и глупост магнетски се привлаче. Тврдоглави не желе да виде да осим њихове постоји и нека друга истина. Њихов затворен свет, брижљиво чуван од сваког узнемиравања, савршена је подлога за напредовање ка врховима глупости и то властитим снагама. Међу тврдоглавима уочавамо и оне који нас воде до новог облика у коме препознајемо глупост: *непогрешиво поступање у сопственом најгорем интересу* (у корист своје штете). Историја просто врви од примера појединаца и нација који су мирно спавали док су њихови непријатељи маршировали.

Ту су и *предрасуде,* један од највидљивијих облика глупости. „Предрасуде су универзална појава“, каже Ранјард Вест у књизи „Психологија и светски поредак“. „Оне су последица једне насушне људске потребе, потребе за самопоштовањем. Постоји безброј начина који људском духу омогућују да побегне од чињеница, али нема силе која би тај исти дух ослободила тежње да одобрава самом себи. Да би то постигли, људи скривају истину од сопствених очију, тако је прерушавају да је њихове очи не виде, а то се постиже на хиљаде начина.“ Свет ограничен глупошћу најлакше стиже до самопоштовања уз помоћ

ЗБИРКА

предрасуда према другима. („Четири ноге добре, две ноге лоше“, рекао би Орвел у „Животињској фарми“.) Ипак, и ако претпоставимо да је моћ предрасуда огромна и да их нико није потпуно лишен, њихово деловање на човеково понашање је оно што разликује глупана од паметног човека – који ће смоћи снаге да их превазиђе. Глупан ће остати њихов вечити заробљеник.

Цена којом човечанство плаћа глупост не може се лако израчунати. Разни облици глупости нанели су људској врсти више штете него све природне катастрофе и епидемије опасних болести заједно. Глупост самозваних месија који су успели да заведу читаве нације изазвала је ратове у којима су горели континенти. Колики је тек збир упропашћених живота? Милиони и милиони лаковерних, таштих, тврдоглавих, брзоплетих или преспорих, саможивих, деструктивних, сумњичавих... проћердали су живот служећи опасној господарици о којој говоримо. Није, међутим, све тако црно. Свет без глупости био би прикраћен за велику дозу опојног смеха. И не само то: иако глупост човека може да натера на сузе, и на смех, она га у првом реду тера да *мисли*.

* * *

Како постати и остати глуп
(Мало упутство у девет корака)

- Будите непоколебљиво тврдоглави.
- Не дозволите да вас ишта узбуди или одушеви.
- Одуприте се сваком изазову.
- Не будите радознали (никако).
- Учаурите се у свој мали живот, не промаљајте нос напоље и не дозволите да било шта утиче на ширење ваших видика.
- Гајите чврсто уверење да смо само *ми* (ма ко то био: наши пријатељи, фудбалски тим, наша породица, нација...) поштени, праведни, паметни, духовити, вредни... за разлику од *њих* (туђег друштва, другог тима, суседа, друге нације...) који су лопови, лажови, глупаци, неспособњаковићи...
- Не мењајте се ни по коју цену.
- Не сучељавајте своје мишљење са туђим.
- И никада, али баш никада не размишљајте о себи и својим поступцима■

Љиљана Бољановић

Људска глупост заузима запањујућа пространства. Многима од њих крстарио је Пол Табори у „Историји људске глупости“. Нема исцрпније збирке примера од Таборијеве, али његова листа није коначна. Осврните се!

Глупост бирократије или Шта је писац хтео да каже

КАКО ОТПУШИТИ ЦЕВИ?

На питање радозналог њујоршког мајстора да ли зачепљене цеви може да чисти хлороводоничном киселином, из Националног бироа за стандарде стигао је следећи одговор:

„Ефикасност хлороводоничне киселине је индискутабилна, али су њена корозивна својства инкомпатибилна са сваком металном перманенцијом.“

(Ни за живу главу не покушавајте тако да очистите цеви. Хлороводонична киселина би их појела.)

КАКО ВРАТИТИ ПЕТ ЦЕНТИ?

Згражајући се над глупошћу „ратнодопске“ бирократије, недељник „Њујоркер“ је 1944. године објавио причу о човеку коме је аутомат прогутао новчић од пет центи. Наивни грађанин, у жељи да врати свој новчић, морао је да одговори на следећа питања из формулара, и то пред јавним бележником:

ЗАХТЕВ ЗА ПОВРАЋАЈ НОВЦА		
1.	Име и презиме	
2.	Име оца, име мајке и девојачко презиме мајке	
3.	Звање, односно служба и висина плате	
4.	Кућна адреса и телефонски број	
5.	Адреса и телефонски број на послу	
6.	Име, презиме и адреса претходног послодавца	*(написати на посебном листу и приложити)*
7.	Дан када је изгубљен новчић	
8.	Висина изгубљене своте (новчића)	
9.	Тип аутомата који је прогутао новчић	
10.	Место где се налази аутомат	
11.	Посебна писана изјава о претрпљеном губитку	*(написати на посебном листу и причврстити на формулар)*
12.	Опис новчића (написати датум кад је био искован, описати евентуална оштећења по којима би се могао идентификовати)	
13.	Имена и адресе евентуалних очевидаца	
14.	Имена и адресе најмање три особе које ће моћи да дају изјаву о личности подносиоца молбе	
15.	Изјава о неказњавању или о досадашњем кажњавању (с датумима и местима осуда и разлозима за осуде, укључујући осуде за саобраћајне прекршаје)	
16.	Молба: Због свега тога молим да ми се врати изгубљени новац у износу од ___ центи	*(приложити на посебном листу)*

РЕКЛИ СУ О ГЛУПОСТИ

Ако постоји особина људске нарави која не може да се стекне, која мора да буде урођена, онда је то сигурно – глупост.

Лудвиг Берне
немачки књижевник
(1786–1837)

Постоје само две заиста бесконачне ствари, свемир и глупост. За свемир нисам сигуран.

Алберт Ајнштајн
научник, добитник Нобелове награде 1921. године
(1879–1955)

Глупости које починимо понекад се могу поправити, али оне које изговоримо увек су непоправљиве.

Андре Берте
француски афористичар
(1818–1888)

Да други нису били глупи, били бисмо то ми.

Вилијем Блејк
енглески песник
(1757–1827)

ПРИМЕРА

КАКО ШТЕДЕТИ СТРУЈУ?

Штедња струје није изум само нашег доба и нашег поднебља. У опширном упутству за штедњу насталом у Великој Британији у „годинама мршавих крава“ око Другог светског рата писало је, између осталог, и ово:

„Индивидуални потрошач само ретко употребљава у исто време сва расветна тела и друге електричне апаратуре. Зато је максимална потрошња у било ком датом часу (такозвана максимална потрошачка потражња) увек мања од оне која настаје када он, то јест потрошач, истовремено укључује сва расветна тела и све електричне уређаје (такозвани инсталирани потрошачев капацитет).“

(Ако упалите све сијалице и све електричне апарате које имате, трошићете више струје него ако упалите само неке сијалице и неке електричне апарате.)

Штедња!

КАКО ИЗМЕРИТИ ЗЕМЉИШТЕ?

Приљежни новозеландски чиновник добио је задатак да премери земљиште на коме је требало изградити спортски терен. На адресу наручиоца у прописаном року стигло је његово стручно мишљење:

„Из разлике између надморске висине поседа у односу на дубину поседа произилази недвосмислени закључак да је контура поседа таква да унапред искључује сваки развојни потенцијал као земљишта за активну рекреацију.“

(Земљиште је сувише стрмо за игралиште.)

КАКО УНАПРЕДИТИ ГОСПОДИНА БЛАНКА?

Вашингтонски бирократа, задужен да испита да ли би колега Бланк прихватио унапређење, рапортирао је свом шефу:

„Вербални контакт са г. Бланком који се тицао приложеног обавештења о унапређењу изазвао је приложену реакцију из које произилази да дотични преферира уклањање постављења.“

(Г. Бланк одбија понуђено место.)

КАКО ПОДЕЛИТИ ВОЈНИКЕ ПО ФАКУЛТЕТИМА?

Суочена с наредбом да даровите војнике распореди по факултетима на којима ће студирати технику, свемоћна бирократска памет (пореклом војна) нашла је једноставно и ефикасно решење: војници су распоређени по абецедном реду. Тако је на мали факултет на југу земље стигло три стотине војника од којих се две стотине деведесет осам презивало Браун!

КАКО ОДРЕДИТИ ПЛАТУ ЗУБАРИМА?

Британска национална здравствена служба, намерна да олакша обрачунавање дозвољеног износа плата зубарима, објавила је 1949. године упутство у ком је писало:

„У сваком следећем месецу исте календарске године плата не сме премашити своту која, кад се дода своти исплаћеној претходних месеци дотичне календарске године, не износи више од продукта стандардне своте и збира плата у месецима који

Глупост је наизглед безазлена и смешна опруга којом се ставља у покрет велико Зло човечанства.

Светлана Велмар Јанковић
наша књижевница

Кад човек учини нешто сасвим глупо, то је увек из најплеменитијих побуда.

Оскар Вајлд
енглески књижевник
(1856–1900)

Шта људи најрадије називају глупим? Нешто паметно што сами не разумеју.

Марија Ебнер Ешенбах
аустријска књижевница
(1830–1916)

Није тешко бити глуп. Историја је пуна охрабрујућих примера.

Франц Кафка
немачки књижевник
(1883–1924)

Уплитање у глупост другог човека увек је узалудан посао.

Радјард Киплинг
енглески књижевник
(1865–1936)

Ништа немам против глупана, али имам против глупости.

Франсоа Маинар
француски књижевник
(1582–1646)

Глупост је кад неко чини нешто што му шкоди, а тврди да од тога има само корист. Глупост је и кад неко оне којима штети уверава да је то за њихово добро. А најглупље је то што је глупост неуништива и што нас од ње не могу сачувати ни памет ни знање. Најгоре је, међутим, кад се човек склон глупостима домогне власти. Онда тешко онима којима он влада, а тешко и њему.

Никола Милошевић
наш филозоф

КАКО СТИЋИ НА ПОСАО?

Један британски грађанин за време Другог светског рата упутио је властима молбу да му се дозволи куповина бензина како би могао да путује и враћа се с посла. После дугог чекања (правда је спора, али достижна) добио је пошиљку, у њој купоне и овај допис:

„Ваша молба је прописно размотрена и прихваћена. Шаљемо вам купоне за бензин, а с њима и дозволу да се сопственим аутомобилом возите на посао. Упозоравамо вас да смете да се возите само у једном правцу, то јест искључиво на посао. До места становања можете се враћати само возилима јавног превоза.“

На питање дотичног грађанина да ли се од њега очекује да пет пута недељно купује нови аутомобил, власти нису изволеле одговорити.

Глупост сујеверја или Како се одбранити од разних зала?

КАКО СЕ СПАСИТИ ОД РАЊАВАЊА I

„Нађите лобању човека који је био обешен или смакнут на точку. Она мора бити толико стара да је већ из ње израсла трава или да је обрасла маховином. Отидите с тог места а да лобању и не такнете. Вратите се сутрадан и наместите лобању тако

су протекли од почетка календарске године до краја претходног месеца и у којима је било извршено овакво израчунавање, с тим да се прихватљивом збиру сме додати половина укупне своте сваког допуштеног хонорара, али се од ове одредбе искључује јануар 1949.“

Ти би имао право кад би глупост била слабост духа. Али, она је, нажалост, страшна снага. Она је стена која остаје непоколебљива премда море мудрости баца своје таласе о њено чело.

Јохан Нестрој
аустријски глумац и комедиограф
(1801–1862)

Љубити у мраку, спавати на сунцу, јести у тишини – три глупости.

Уго Ојети
италијански књижевник
(1871–1946)

Нико није природно глуп. Глупост је стечена, а не урођена особина. Она је само духовна лењост која се успешно лечи радозналошћу и размишљањем.

А. Пераграш
наш стручњак за але, бауке и вештице

Нема ништа мучније од свести о управо учињеној глупости.

Иван Сергејевич Тургењев
руски књижевник
(1818–1883)

Глупост је несаломива. Све што налети на њу мора да се разбије.

Гистав Флобер
француски књижевник
(1821–1880)

Није глуп човек који ништа не схвата – него онај који нешто схвата, али поступа као да не схвата.

Шарл Рише
француски научник и добитник Нобелове награде 1913. године
(1850–1935)

да, када за то дође време, можете с ње да скинете маховину или траву. Вратите се поново на место првог петка, и то пре него што гране сунце. Згулите с лобање маховину и ставите је у малу крпу, ушијте је у поставу свог капута и то тако да се нађе испод левог пазуха. Докле год будете носили овај капут, никаква кугла неће вас погодити и никакав мач неће вас пробости."

Ово је упутство из књиге „Тајанствено благо јунака" писца скривеног под псеудонимом Јоханеса Старцијуса. Објављено је у Келну 1750. године.

КАКО СТВОРИТИ ЧОВЕКА НА НЕПРОЗАИЧАН НАЧИН?

„Одавно се много разглаба да ли нам природа и наука дају могућност да стварамо људе без посредства жене. Ја сматрам да се природни закони томе не противе и да је то потпуно могуће. Тај бисмо задатак могли извршити тако што ћемо узети већу количину мушког семена, ставити га у посуду, запечатити и оставити четрдесет дана на температури која одговара топлоти у унутрашњости тела коња. После четрдесет дана семе ће проклијати, а онда ће ускоро оживети и почеће да се миче. У том часу оно ће већ имати људски лик, али с том разликом што ће бити провидно. Следећих четрдесет дана треба га помно и редовно хранити људском крвљу и држати на оном истом топлом месту. После тих четрдесет дана већ ћемо имати право правцато живо дете које ће бити слично детету које рађа жена, али ће бити мање од њега. То биће ја називам homunculusom. Треба га и даље брижно и ревносно неговати све док не нарасте у довољној мери и не почне показивати знаке разума."

(Из Парацелзусове студије „Da natura rerum")

КАКО СЕ ПОДМЛАДИТИ?

Овај поуздан рецепт који је опчињавао Парижане нађен је у брошури из 18. века. Оригинални назив дела је „Secret de la regeneration ou Perfection Physiqu par laquelle on peut arriver a la spiritualite de 5557 ans". Писац није познат.

„Повуците се на одмор у друштву каквог верног пријатеља и држите тридесет и два дана строгу дијету. У та тридесет и два дана прочишћавајте с времена на време крв благом употребом пијавица. Тридесет и другог дана лезите у кревет и прогутајте толико materiae primae колико можете дохватити са три прста (иако се о томе овде ништа не каже, претпоставимо да се чудесна твар могла набавити директно од аутора, поузећем). Након узимања ове дозе materiae primae три дана ћете лежати у несвести, али нека вас то не узнемирава. Четвртог дана узмите још једну малу дозу. Од ње ћете добити јаку грозницу, а јавиће се и разне друге последице, па ће вам, на пример, отпасти коса, испасти зуби и огулиће вам се кожа. Тридесет и шестог дана узмите трећу дозу. Од ње ћете пасти у дубоки сан и пробудићете се тек тридесет и деветог дана. У међувремену ће вам коса и зуби нарасти, а и кожа ће вам се обновити. Тридесет деветог дана ваља опет попити тачно десет капи materiae primae, и то у чаши вина. Четрдесетог дана пробудићете се педесет година млађи."

Велика предност ове терапије била је у томе што се она могла понављати сваких педесет година, и то увек са истим резултатима. Терапија је, нажалост, имала и мали недостатак: није деловала код људи старијих од 5557 година!

Глупост је човеково најубојитије оружје, она је његов најскупљи луксуз.
Пол Табори
књижевник
(1908–1974)

Против глупости се и богови узалуд боре.
Јохан Фридрих Шилер
немачки књижевник
(1759–1805)

Глупост је неуништива.
КУД Идијоти

Веровати много, разумети мало.
Непознати аутор

Кад глупост царује, ум кладе ваља!
„Како је лепо бити глуп."
Бора Ђорђевић –Чорба
вођа групе „Рибља чорба"

Ко је глупљи, тај је срећнији.
Антун Густав Матош
књижевник
(1873–1914)

„Јао, јао, јао: како глуп гол!"
Милојко Пантић
наш спортски коментатор

КАКО СЕ СПАСТИ ОД РАЊАВАЊА II
(АКО ПРВИ РЕЦЕПТ НЕ УСПЕ ИЛИ НЕ НАЂЕТЕ ПОТРЕБНЕ САСТОЈКЕ)

„Кад Земља уђе у кућу Марса, смрвите дивокозин камен у ситну прашину. Узмите толико прашка колико можете да ухватите са три прста, сипајте га у чашу малвазије и онда то попијте надушак. Пошто сте то урадили, потрчите. Трчите све док вас не облије зној. Ако то поновите три пута, ваше тело ће постати нерањиво.“

КАКО СЕ ОДБРАНИТИ ОД ХЛАДНОЋЕ?

„Узмите посуду пуну голубијег измета, спалите га тако да се претвори у пепео, разредите тај пепео и тиме оперите руке и ноге. Ако у ту цеђ умочите кошуљу и панталоне и пажљиво их осушите, лако ћете пуних четрнаест дана подносити и најјачу зиму.“

КАКО НАПРАВИТИ РАТНИ МЕЛЕМ?

„Узмите по 250 грама сала дивљег и укроћеног вепра и томе додајте исту количину сала медведа. Сакупите већи број глиста, ставите их у посуду и добро затворите, а онда ставите на ватру. Држите у ватри све док глисте не сагоре у пепео. Онда узмите глистин пепео онолико колико стане у три полутке љуске обичног кокошјег јајета. Томе додајте мало маховине са лобање, а претходно је прстима обликујте тако да добије облик четири бадема (сме да се користи само маховина са лобање обешеног човека или оног усмрћеног на точку). Узмите 600 грама такозваног камена крвавца и 900 грама црвене сандаловине које сте претходно самлели у ситан прашак. Све то помешајте с оним салом. Додајте томе мало вина. Оно што сте добили племенити је Unguentum Armarium, ратни мелем.“

Овим мелемом не мажу се ране, него оружје које је ране нанело! (Ако се не може наћи оружје, треба узети нешто друго као замену, али онда мелем неће бити тако делотворан.) Повез с мелемом (са оружја) ваља мењати сваког дана док рана не зацели.

КАКО ИЗЛЕЧИТИ РАНУ КОЈА КРВАРИ?

„Ако је крварење веома јако, приредите мешавину тамјана, змајеве крви и алоје, а онда томе додајте сушени коњски измет. Том мешавином премажите рану. Добар успех постиже се и употребом коњских брабоњака које сте претходно добро осушили а онда смрвили. Брабоњке помешајте с винским сирћетом. Рана се може мазати и изметом гусака помешаним с јаким сирћетом.“

(Рецепт преузет из „Kopropharmacie“, самосталне средњовековне школе лечења.)

КАКО УХВАТИТИ ЛОПОВА?

„Напишите на комадићима хартије имена свих оних који живе у кући у којој и ви, па хартијице баците у посуду до врха напуњену обичном водом. Пошто сте то урадили, изговорите тихо следећу формулу: Aragon + labilasse + parandano + Eptalicon + Lambured + Наређујем да ми кажеш име лопова! Ако је на некој од хартијица име лопова, та ће хартијица испливати на површину, а остале ће потонути. Може се догодити да исплива неколико хартијица. У том случају имате посла са лоповском дружином.“

(Рецепт из „Enchiridiona“, водича за „тајне чаролије и магичне слике“ папе Лава III; књига је објављена у Риму 1660. године.)

Глупост прописа или
Кад закон побудали

КАКО ИСТЕРАТИ ПОЉСКЕ МИШЕВЕ?

У поступку који су током 1520. године водили мештани швајцарске општине Стилфса против пољских мишева, пред судијом Конрадом Спергсером и десеточланом поротом, донета је следећа пресуда:

„Саслушавши заступнике оптужбе и одбране, суд пресуђује да штетне животиње познате под називом пољски мишеви морају у року од четрнаест дана да напусте ливаде, пашњаке и оранице општине Стилфса, с тим што им се заувек забрањује да се врате. Међутим, ако је нека од дотичних животиња скотна или је због крајње младости неспособна да путује, продужиће јој се рок исељења за још четрнаест дана, а за то време биће под заштитом суда. Све остале животиње способне за путовање морају отићи у року од четрнаест дана.“

КАДА СЕ МОРА ТРПЕТИ САБЛАСТ У КУЋИ?

Професор Самјуел Стрик, (јавни) декан Правног факултета у Халу и тајни краљев саветник, угледан, утицајан и плодан писац, објавио је 1700. године дело под називом „De jure spectrorum“ (О праву ду-

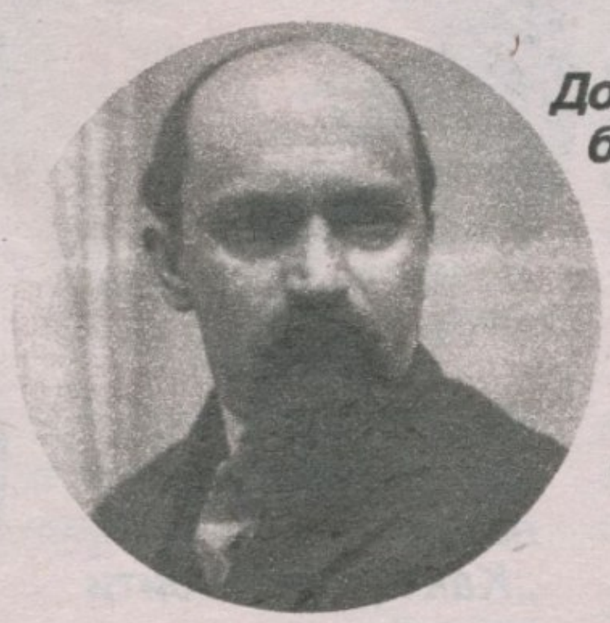
Ко нема у глави, он мисли да има више него сви други.

Доситеј Обрадовић
књижевник и народни просветитељ
(1742–1811)

Као болестан што иде лекару, требало би и глупак да иде учитељу.

Јован Дучић
наш књижевник
(1871–1943)

Добро хоће да буде боље, боље да постане најбоље, а само тупо и глупо мисли да је довољно само себи и да је добро онакво какво је.

Иван Мештровић
вајар
(1883–1962)

Глупост је сама у себе заљубљена и њено је самољубље безгранично.

Мирослав Крлежа
хрватски књижевник
(1893–1981)

ГЛУПАЦИ СВИХ ЗЕМАЉА, УБИЈТЕ СЕ!

хова) у коме разјашњава све правне тешкоће које могу да се јаве када се у некој кући појави дух.

Пошто су духови изазивали највише запетљанција када би се појавили у изнајмљеној кући (јер власник мора да их трпи – његови су), професор Стрик поставља једноставно правило: ако је „појављивање духова подношљиво" (само куцкају по зидовима или намештају, катkад тихо врисну у некој споредној просторији), нема правне основе да се раскине уговор. У озбиљнијим случајевима станодавац мора да прихвати раскид уговора, осим (нема правила без изузетка) у једном случају: ако докаже да се духови нису појављивали док се нови станар није уселио. Међу бројним питањима која изазива појава духова занимљиво је и ово: власници кућа насељених духовима имају право да траже да их пореске власти ослободе плаћања пореза на те куће.

ДОКЛЕ ТРПЕТИ МУЖА С ЛУЛОМ?

Милиони људи обузети су манијом бесмисленог парничења. Докази су следеће пресуде:

„Голубови којима је власник физичко или правно лице не смеју да седе на крововима других физичких или правних лица и не смеју да се задржавају у баштама и двориштима комшија." (пресуда једног британског суда)

„Извађени бубрежни камењци и ишчупани златни зуби остају власништво пацијента." (правно стајалиште Немачког лекарског удружења)

„Кад се на железничкој станици нађе чопор паса, машиновођа по закону није дужан да упозори звиждањем посебно сваког појединачног пса." (пресуда једног суда у америчкој држави Тенеси)

„Од жене се не може тражити да живи с мужем који пуши лулу у брачном кревету." (пресуда суда за брачне спорове у Лондону)

„Не сматра се кривичним делом жеља да било коју особу погоди гром." (мишљење Чарлса Ајрланда, бившег врховног тужиоца Сједињених Америчких Држава)

„Стручњаци за јо-јо не смеју да показују своје умеће у близини основних школа јер тиме могу да ометају наставу." (пресуда једног америчког суда)

КАКО САЧУВАТИ НАЂЕНО БЛАГО?

Професор Стрик успешно је решио још једно важно правно питање: коме припада нађено закопано благо ако су исто открили духови? Да ли ће благо припасти држави или ономе ко га је (уз помоћ духа) открио, зависи од важне ситнице: ако је дух срећном налазачу благо открио „из чиста мира", а овај га онда откопао сопственим снагама, благо ће му и припасти. Ако се, пак, налазач послужио магијом и тако намамио духа да му открије благо, онда ће благо припасти држави.

Глупост сумње или Како лупити а остати жив

АКАДЕМИК ПРОТИВ ЕДИСОНА

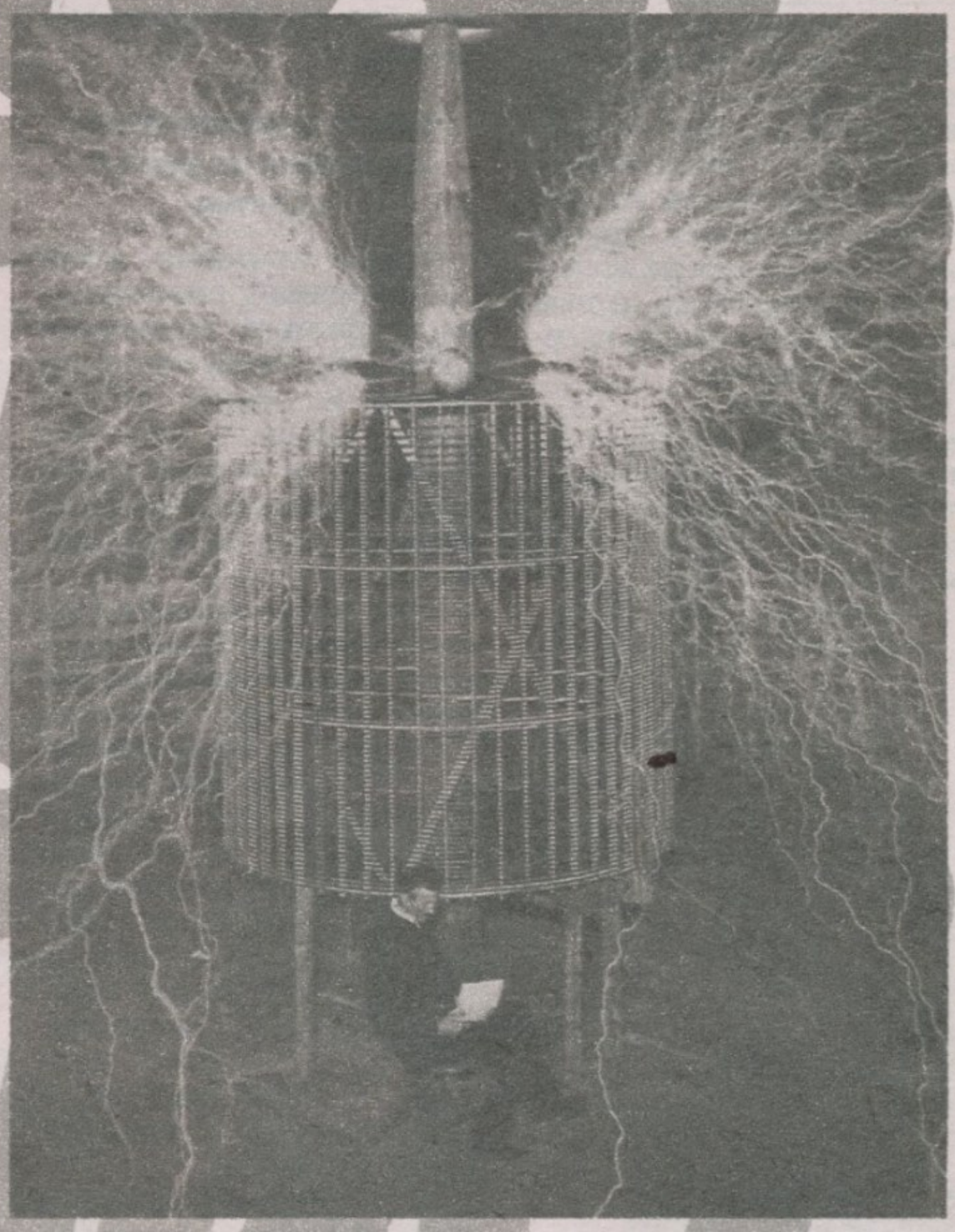
Чланови Француске академије наука присуствовали су у марту 1878. године демонстрацији најновијег изума Томаса Едисона. Када је малена справа одједном проговорила и поновила речи које је неколико тренутака раније изговорио француски физичар Ди Монсел, на ноге је скочио славни лекар Жан Бујо и дохвативши за гушу сиротог Ди Монсела заурлао: „Бедниче! Како се само усуђујете да покушавате да нас варате смешним триковима којима се служе трбухозборци?" Шест месеци касније, након зрелог и дубоког размишљања, Бујо, један од „бесмртних", поновио је да је „немогуће замислити да би органе људског говора могла да замени недостојна ковина, лишена сваког чула и разума".

ЂАВОЉИ ИЗУМ ДОКТОРА ЏЕНЕРА

Када је Едвард Џенер, творац вакцине против великих богиња, први пут објавио идеју о употреби крављих богиња за добијање вакцине против великих богиња, суочио се са жестоким нападима својих колега лекара. „Ко може унапред да зна какве ће се последице појавити после много година на човеку у чији организам убризгамо животињске сокове? Какве ће се мисли рађати у мозгу људи заражених животињском грозницом? Какав ће утицај имати флуиди четвороножаца на људски карактер", питао се лондонски лекар Мозли. Његов колега доктор Смит, у праведној борби против ђаволјег изума, објавио је своја сазнања о измишљеном случају неког дечака који је, примивши вакцину доктора Џенера, почео да муче и хода на четири ноге!

ШТА ХОЋЕ ХЕР ТЕСЛА?

„Хер Тесла нам обећава да ће променити свет. Његов проналазак зове се *електрични светски поредак*. Тај човек нам безобразно тврди да би могао да направи такву апаратуру помоћу које би се на даљину преносили људски говор или писана и штампана реч – па на пример ако неко буде на

некој тачки земаљске кугле нешто диктирао или написао, факсимил тога појавиће се у готово истом тренутку на некој другој тачки земаљске кугле. Хер Тесла иде и даље, тврдећи да би се могао направити уређај за преношење музике помоћу електричних таласа, па ћемо једном удобно седети у наслоњачи држећи у руци мали пријемни апарат и слушати оперу коју неко пева негде неизмерно далеко! То нам јасно показује како је заправо нестваран и опасан сањар овај такозвани и самозвани научник. И такав човек има смелости да се сматра кандидатом за Нобелову награду!"

Овај текст потписан именом једног аустријског физичара био је објављен уз велики публицитет 1911. године.

КРИТИЧАРИ О ШИЛЕРУ

„Опет се догодило нешто што је осрамотило доба у коме живимо. Како само људи имају образа да пишу овакве будалаштине?! У реду, немојмо држати придике. Нека о томе сами просуде они који су некако успели да прочитају свих 167 страница тих одвратних понављања и безбожних излива глупости! У овом се делу глупави фићфирић посвађао са судбином због неке глупе афектиране девојке. Простачке досетке неуморно прате једна другу смењујући се са извештаченим китњастим говорима..."

(Критика Шилерове „Сплетке и љубави" објављена 1784. године у једним немачким новинама)

КРИТИКА О МАНУ

„Роман *Буденброкови* није ништа друго него две књижурине у којима аутор на безвредан начин прича безвредну причу о безвредним људима."

(Едуард Енгел, књижевни историчар, о роману Томаса Мана)

ВОЛТЕР О ШЕКСПИРУ

„Пијани варварин! Вулгарни кловн! *Хамлет* је дело писано тако варварски да не могу да га поднесу чак ни најмање образовани француски и италијански гледаоци. Сваки сеоски комедијаш изражава се са више смисла за укус и примеренијим речима од Хамлета у његовим монолозима.“

И ФРИДРИХ ВЕЛИКИ О ШЕКСПИРУ

„Ако желите да осетите недостатак укуса који је завладао Немачком, довољно је да одете у овдашња позоришта и да тамо видите одурне Шекспирове комаде на немачком језику. Пружиће вам се прилика да посматрате гледаоце како се топе од ужитка док слушају и гледају ово смешно и глупо кревељење које би пре пристајало канадским дивљацима него немачким глумцима...“

ОВО ЈЕ КРАЈ

„Све што је до сада могло да буде измишљено, већ је направљено и угледало је светлост дана. Пошто сам уверен да се више неће појавити ни један значајан изум, саветујем вам, господине председниче, да наредите затварање овог завода као непотребног.“

(Из писма директора Завода за патенте упућеног 1899. године америчком председнику Вилијему Мекинлију)

Глупост церемоније или Дозволите да вам се обратим

„Краљ краљева коме се покоравају сви владари, Управљач годишњих доба, Свемоћни господар плиме и осеке, Млађи брат Сунца, Власник двадесет и четири кишобрана“ (некадашња краљевска титула владара Бурме)

„Господар свемира чије тело сија као Сунце, кога је бог створио савршеним као што је савршен Уштап, коме очи сијају попут звезде Севернјаче, који дижући се баца сену на читаво своје краљевство, чије ноге лепо миришу...“ (титула владара Суматре)

„Европа, Азија и Африка премале су и претесне за Тебе, човека који ће постати краљ читавог света; само нам је Небо открило Америку у средишту океана да би Велика Целина постала делом Француске. Чини оно што Ти налаже Провиђење, а баш као што је Твоје жезло завладало северним полом, завладаће и јужним. И кад једном постанеш Господар земаљске кугле, затвориће заувек храмове Рата и Земљом ће тада завладати мир и врлина. Када се то догоди, Јупитер и Анри поделиће свет: један као владар Неба, и други као цар Земље.“ (ода француском краљу Анрију III, из пера славног Пјера де Ронсара)

ТИТУЛОМАНИЈА 1

У књизи „Historische Memorabillien“ Самјуел Баур, декан Универзитета у Гетингену, описао је како су се током три века мењале титуле племства у Немачкој:

1446. године: Часни господин

1460. године: Милостиви господин

1569. године: Високопринципијелни господин

1577. године: Високопринципијелни и часни

1600. године: Високоплеменити, високопринципијелни и високомилостиви господин

1624. године: Високоплеменити, високопринципијелни, мужевни, високомилостиви племић, моћни заштитник

1676. године: исто као претходно + благорођени или племениторођени

ТИТУЛОМАНИЈА 2

Приручник „Titularbuch“ из 18. века даје упутства о томе како треба ословљавати писма људима разних рангова и положаја:

– „Благорођеном, строгом, високопринципијелном, високоученом, високомудром господину градоначелнику X. Y.“

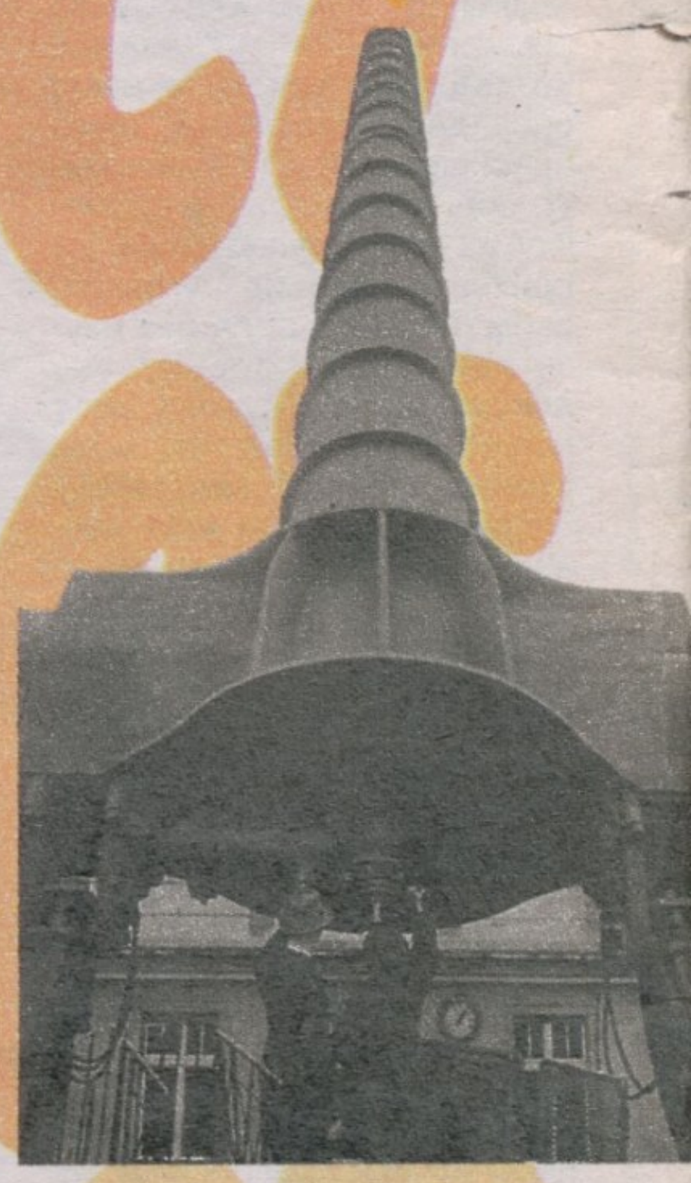
– „Благорођеном, велеискусном, високопринципијелном, велеученом господину Н. Н., чувеном доктору медицинских наука, високопостављеном лекару узвишеног кнежевског двора“ (дворском лекару)

– „Племенити и велеучени господин Н. Н., који ревносно следи мудрост“ (студенту)

Глупост лаковерности или Верујем у једне... новине (или радио)

ЗАТВОРЕНИЦИ НА МЕСЕЦУ

У фебруару 1876. године „Чикаго тајмс“ објавио је да је у околини Париза постављен нови моћни телескоп

захваљујући коме су научници дошли до сензационалног открића: „На Месецу живе људи“, писао је „Чикаго тајмс“. „Они су тамо изградили куће сличне онима на Земљи.“ Уз текст је објављена и мутна фотографија која приказује групу људи који нешто копају. Пажљивији читаоци могли су да примете да су ноге тих „ванземаљаца“ везане ланцима! Ипак, вест је изазвала праву сензацију, а новине су биле затрпане писмима читалаца који су тражили нове вести о становницима Месеца.

ШПАГЕТИ MADE IN ШВАЈЦАРСКА

Британски ВВС је у емисији Панорама 1. априла 1957. године објавио прилог о богатој берби шпагета у јужној Швајцарској. Аутор прилога Ричард Димблби известио је цењену публику да је неуобичајено блага зима те године омогућила богату

жетву мада не тако богату као што је имају чувени одгајивачи у Италији. „За разлику од Италијана, који су од узгоја шпагета направили читаву индустрију, за Швајцарце је то више породични посао“, извештавао је Димблби, док су гледаоци посматрали како вредни Швајцарци беру шпагете са дрвећа и пакују их у кутије. Желећи да од ове уједурме направи уверљив извештај, Димблби је унапред припремио одговоре на сва питања која би се можда родила у главама неверних Тома. Тако је гледаоцима објашњено да је једнака дужина шпагета последица стрпљивог вишедеценијског рада узгајивача који су на крају успели да узгоје „савршене шпагете“! Зајапурени Швајцарац, уморан од посла, објаснио је гледаоцима да и овај наизглед лак посао није без брига и да су главни непријатељи вредних пољопривредника оштри мразеви који умеју да униште читав усев почетком марта (баш пред жетву) и једна врста жишка који напада искључиво шпагете. Извештај је завршен прозаично, за трпезаријским столом, одакле је Димблби поручио гледаоцима да се ништа не може мерити са домаће узгојеним шпагетима!

Британског поноса и истине ради треба рећи да шпагети тих година још нису били нарочито популарни међу Острвљанима, чак је владало мишљење да су сувише егзотични. Ипак, тешко је поверовати да су пре него што је BBC стигао да објави да је прилог првоаприлска шала, гледаоци почели да се јављају распитујући се где се може набавити дрво шпагета и који су услови потребни за узгој.

Очигледно уживајући у надмоћи чаробне кутије над просечним гледаоцем, уредници вести (на захтев многобројних гледалаца) објавили су током дана да је за одгајање дрвета шпагета довољно забо-

сти једну шпагету у земљу, мало је заливати кечапом и надати се најбољем!

ЕНГЛЕЗИ ПРОТИВ СИЛЕ ЗЕМЉИНЕ ТЕЖЕ

Првог априла 1976. године британски BBC 2 пренео је изјаву астронома Патрика Мура који је слушаоце обавестио о јединственој појави којој ће исте вечери присуствовати. По Муровим (уверљивим) речима, тачно у 21.47 те вечери Плутон ће проћи поред Јупитера, што ће изазвати појачану гравитацију с неба која ће утицати да Земљина сила теже ослаби. Мур је посаветовао слушаоце да тачно у најављено време скачу обавестивши их да ће због ефекта ове појаве моћи да лебде!!!

Стотине слушалаца јавило се касније те вечери радију BBC тврдећи да су скакућући почели да лебде тачно у 21.47. Једна слушатељка пријавила је да је седела за столом са још једанаест пријатеља и да су се сви, укључујући и сто, одвојили од пода и извесно време лебдели. Друга слушатељка је известила да је захваљујући овом невероватном феномену полетела и ударила главом о таваницу тачно у 21.47!

Глупост за крај или Како глупо напустити овај свет

И последњи чин у животу понеком може да донесе славу. Онима који се сопственим снагама и глупошћу опросте (или бар то покушају) од живота на несвакидашњи начин, а при том никог не повреде, следује номинација за Дарвинову награду за најглупљи одлазак са овог света. О ранијим добитницима Дарвинове награде „Забавник“ је недавно писао (више и на www.darwinawards.com). За крај приче о глупости ево неколико овогодишњих „такмичара“:

Двадесетосмогодишњи зидар из Мичигена покушао је да изврши самоубиство прогутавши велику дозу нитроглицеринских пилула и добро их заливши вотком. Покушај не би био вредан пажње да се на овом завршило, али није. Пошто је искапио припремљену дозу, несрећник је почео да се залеће у зид – једном, други пут, трећи... у покушају да изазове експлозију нитроглицерина у свом телу. Примљен је у болницу у бесвесном стању и угруван. После краћег лечења пуштен је кући уз савет да се јави психијатру!

Крајем јула ове године током посете Кијевском зоолошком врту једна Украјинка пожелела је да се слика поред нилског коња. У тој намери је бућнула у воду и одлучно кренула ка тротонцу када се он изненада пренуо из природне учмалости решен да не пропусти забаву и казни незваног посетиоца који му је пореметио мир. Жену су спасили од чељусти побеснеле животиње такође побеснели радници зоолошког врта (који су се касније свечано заклели да је то био последњи пут да спасавају полуделе посетиоце). Примљена је у болницу са озбиљним повредама, али је преживела.

Уверена да је открила еликсир који брани од метака, група од шеснаест младића из Гане вредно се мазала течношћу читаве две недеље. Тада је најхрабрији од њих, двадесеттрогодишњи Алеобига одлучио да на својој кожи испроба дејство еликсира. Стао је пред стрељачки строј састављен од петнаест својих другова... Сахрањен је уз све племенске почасти ■

Ово је крај. Само је глупост бескрајна.

МАЈСТОР ПТИЧЈЕГ ЈЕЗИКА

ФУЛКАНЕЛИ – ПОСЛЕДЊИ АЛХЕМИЧАР

О Фулканелију је толико мало познатог а и то је обављено велом тајанствености да су многи посумњали да је човек под овим именом икада постојао. Противречни подаци који су стигли до нас посредством особа које су га наводно познавале говоре нам да је живео између 80 и 400 година, да је поседовао необична знања захваљујући којима је умео да у реторти од олова направи злато, а није искључено да и данас управља алхемичарском насеобином у једном замку негде у Пиринејима. Једино што извесно о њему знамо јесте оно што је он мислио да треба да саопшти потомству, а што је написао у две своје објављене књиге – „Мистерија катедрала“ и „Станиште филозофа“. Није мали број оних којима је тајна јединог правог алхемичара 20. века распаљивала машту. У ове се убраја и славни рок гитариста Френк Запа који је на албуму „Guitar“ из 1988. једној својој композицији дао назив „But Who Was Fulcanelli?“ Стварно, ко је био Фулканели?

О Фулканелију се први пут чуло пошто је 1926. године у Паризу под његовим именом изашла књига „Мистерија катедрала“. У њој је писац истраживао смисао архитектуре и симбола којима су крцате готске катедрале налазећи у њима трагове древних алхемијских знања и упутстава намењених посвећенима. Када је књига угледала светлост дана, изазвала је велико узбуђење међу круговима који су се бавили граничним питањима филозофије, уметности и тајних знања. За њих није било сумње да је писац ових књига Мајстор који је у стању да створи камен мудрости, сан сваког алхемичара. „Мистерија катедрала“, као и друга Фулканелијева књига „Станиште филозофа“ која је изашла 1930. године објављене су захваљујући старању Ежена Канзелијеа (1899–1982). Он се представљао као ученик алхемичара Фулканелија кога је описивао као осамдесетогодишњака зачуђујуће виталности. Фулканели је, наводно, свом ученику поверио два рукописа са циљем да их он објави, и почетком двадесетих година загонетно нестао из његовог живота. Обе књиге илустровао је сликар Жан-Жилијен Шампањ, који је такође познавао Фулканелија. Да би доказао да је Фулканели уистину постојао и да је поседовао врхунска алхемијска знања, Канзелије је септембра 1922. године у лабораторији у Сарселу, у присуству Жилијена Шампања и хемичара Гастона Соважа, извео невероватан опит. По Фулканелијевим упутствима и помоћу мале количине „пројективног праха“ који је добио од свог учитеља, олово је претворио у 100 грама злата.

Како су обе књиге постигле значајан успех, уследила је потрага за Фулканелијем која, наравно, није дала никакве резултате.

У посети Жаку Бержијеу

О писцу „Мистерије катедрала“ дуго се ништа није чуло, све до 1937. године. Неки извори наводе да је те године у Буржу лично Фулканели приказао своје способности добивши злато из олова и уран (назван „злато будала“) из сребра, и то пред Фердинандом Лесепсом и чувеним научником Пјером Киријем.

Исте године Фулканели се појавио у „Друштву за гас“, париској лабораторији која се бавила истраживањем нуклеарне енергије. Сусрет с њим описао је Жак Бержије, француски нуклеарни хемичар и публициста, који је од 1934. до 1940. године радио као асистент славног научника Андреа Хелбронера, кога су касније убили нацисти.

Једног јунског послеподнева 1937. године Бержијеа је потражила извесна тајанствена личност која се представила као алхемичар и која није желела да каже ништа подробније о себи. Како је Бержије знао за две Фулканелијеве књиге, већ после неколико реченица није сумњао у то ко је његов саговорник. Разговор који се међу њима водио забележио је у једној од својих књига двадесетак година касније.

Шта је Фулканели рекао Бержијеу? Да прати достигнућа нуклеарне физике, нарочито испитивања радиоактивности и ослобађање нуклеарне енергије којима се баве он и Хелбронер. „Веома сте близу успеху, као и неки други савремени научници“, рекао је Фулканели, „али ваши радови и радови ваших колега веома су опасни. Не само по вас. Опасни су за цело човечанство. Ослобађање нуклеарне енергије лакше је него што замишљате. А вештачки изазвана радиоактивност може да затрује атмосферу планете на неколико година. Осим тога, атомски експлозиви могу бити прављени с неколико грама метала и рушити градове...“

„Разлика између алхемичара и научника је у томе што су први изнад свега водили рачуна о моралном и верском виду знања, док је наука ових других без савести и због тога је опасна.“ (Фулканели)

И сам Бержије је годину дана раније у једном француском стручном часопису наслутио откриће нуклеарне енергије у чему се можда и крио разлог ове необичне посете, али убедљивост с којом је наступио његов саговорник била је више него запањујућа. Бержијеова збуњеност лако се може разумети ако се зна да се овај разговор водио пре открића фисије, пре првих атомских проба у Лос Аламосу и пре Хирошиме и Нагасакија. Али, оно најнеобичније је тек уследило. Алхемичари одавно знају за ослобађање нуклеарне енергије, и то без познавања грађе атомског језгра и електрицитета, само захваљујући геометријском мешању чистих материја, тврдио је Фулканели. Затим је извадио књигу „Тумачење радијума“ Фредерика Содија и прочитао следеће редове:

„Мислим да су у прошлости постојале цивилизације које су познавале атомску енергију и да их је злоупотреба ове енергије потпуно уништила.“

Опасност нуклеарних открића је још у нечем, упозоравао је тајанствени алхемичар. „Разлика између научника и алхемичара је у томе што су алхемичари изнад свега водили рачуна о моралном и верском виду знања док је модерна наука – рођена у 18. веку у забави неколико господе и богатијих слободоумних људи – наука без савести и због тога је веома опасна.“

Као разлог свог доласка Фулканели је навео ,да мисли да неким научницима вреди указати на последице онога што они можда и нехотице раде иако зна да то неће променити ток историје. Бержије га је онда упитао чиме се он заправо бави, није ваљда да у реторти покушава да направи злато?!

Фулканели је тада изговорио речи које су се Бержијеу урезале у памћење и о којима је касније много размишљао: „Не може се у неколико минута сабрати хиљаду година алхемије. Баш као што је и у званичној науци познато, самим посматрањем неког процеса посматрач учествује у њему. То показује теорија релативности, принцип неодређености... Тајна алхемије је у томе да постоји средство за манипулисање материјом и енергијом тако да се индукује оно што физичари називају пољем сила. То поље сила делује на посматрача и смешта га у повлашћен положај с обзиром на васиону. Из тог положаја он има приступ

РАСПРА О РОСИ

Фулканелијев ученик
ме упознаје
Са својом пећи Атанором

Држећи ме под руку
Изводи ме из радионице
У башту иза куће

Показује ми траву
Са које скида росу
За справљање Веледела

Нагиње ми се над уво

Трубе да је вода H_2O
И не сањају да су облаци
Такође планете

Васко Попа

обично скривеним појмовима као што су простор и време, енергија и материја. То алхемичари називају Велико дело. „А шта је с прављењем злата?“, упитао је Бержије. „То су само примене, посебни случајеви“, одговорио је Фулканели. „Суштина није преображај метала, него преображај самог експериментатора. То је древна тајна коју многи данас

откривају.“ „Шта онда он постаје?“, упитао га је Бержије. „Можда ћу то једном сазнати“, рекао је Фулканели, окренуо се и отишао. Бержијеов опис сусрета са последњим алхемичарем постаће основ за легенду која ће почети да се плете око Фулканелијевог имена.

Тајанствени замак

Како је прича о писцу „Мистерије катедрала“ и његовим невероватним знањима и способностима почела да се шири, у потрагу за алхемичарем који је познавао строго чуване тајне нуклеарне енергије укључиле су се и обавештајне службе. Нарочито упорна у потрази за Фулканелијем после Другог светског рата била је „American Office for Strategic Services“ (данашња CIA). Од Фулканелија, наравно, ни трага ни гласа.

Тек 1954, три деценије после његовог загонетног нестанка, Канзелије је добио позив од свог учитеља. Канзелије је о овом сусрету касније различито причао. По једној причи, сусрет је трајао кратко, после чега је Фулканели отишао не јавивши се више никада, а као најупечатљивији утисак са последњег сусрета Канзелије је наводио чудну учитељеву младоликост. „Ако је Мајстор раније изгледао као осамдесетогодишњак, сада, после тридесет година, он је изгледао као човек од педесет. У сваком случају, није био ни најмање старији од мене“, говорио је Канзелије.

Али, својим најближим пријатељима он је овај сусрет описао детаљније. Пре него што је Фулканели нестао, договорио је са њим знак ако икада буде пожелео да га поново види.

Године 1954. Канзелије је примио поруку, према упутствима се спаковао и кренуо у Шпанију, у град Севиљу. Ту га је чекао ауто који га је одвезао некуд у планине до једног великог замка. Испред замка који је, како се испоставило, био нека врста алхемичарске насеобине, чекао га је Фулканели који је зачудо изгледао млађи него пре тридесет година када га је последњи пут видео. Ученик и учитељ размениле су свега неколико реченица. Канзелије је добио собу у једној кули замка и на коришћење „малу лабораторију“ у којој је током дана могао да изводи опите. Како ли тек изгледа велика лабораторија, помислио је Канзелије одушевљен апаратуром која му је била поверена.

Прве вечери по доласку у замак пажњу му је привукла граја која је долазила споља. Када је погледао кроз прозор, имао је шта да види – у дворишту, обасјани бледом Месечевом светлошћу, играло се неколико дечака и девојчица и то обучених у одећу из 16. века. Али, то није била једина тајна коју је замак скривао.

Лице жене – лице учитеља

Дани су пролазили, а Канзелије је задовољан проводио време у лабораторији истражујући пут до камена мудрости. Фулканели би накратко навраћао да види како напредују опити и није много говорио. Тек, једног јутра, Канзелије се пробудио раније но обично и, у жељи да удахне свежег јутарњег ваздуха, сишао степеницама из куле до врата која су водила у двориште. Стајао је раскопчане кошуље испод надвратка када је зачуо веселе женске гласове. У том тренутку у двориште су ушле три жене у дугим раскошним хаљинама попут оних какве су се носиле у 16. веку. Слеђен призором, Канзелије их је запањено посматрао.

Када су жене прошле, једна од њих се окренула, погледала га право у очи и насмешила му се. Канзелије није могао да дође себи од запрепашћења. Лице жене било је лице његовог учитеља. Пре него што је дошао себи, прилике су нестале. Убрзо потом Канзелије се вратио у Француску. Фулканелија више никада није видео.

Канзелије је умро 1982. године. Занимљиво је да наш велики песник Васко Попа има једну песму о свом сусрету с њим. Фулканелија је на српски преводио и о њему писао и писац Јовица Аћин.

И – ко је био Фулканели? Неки тврде да се ради о мистификацији и да је Фулканели тек Канзелијеов псеудоним. Други кажу да се ради о потомку бивше француске краљевске породице Валоа. Једни, пак, доказују да је Фулканели заправо Шампањ, који је умро 1932. године, а други да су Фулканелијеве књиге заједничко дело тајанственог (или шарлатанског, како за кога) „Братства Хелиополис“ којима су оне уистину и посвећене, а ком су припадали Канзелије, Шампањ, Соваж и неки други посвећеници езотеричних наука. Има и оних који тврде да му је камен мудрости који је пронашао омогућио вечну младост тако да данас има више од 400 година.

Фулканели је у „Мистерији катедрала“ написао да треба бежати од тиранije дословног и да се треба добро потрудити да би се разумело оно што је он називао „језиком птица“, језиком којим се говорило пре изградње Вавилонске куле. У „језику птица“, у аргоу, двосмисленостима, игри речима и симболима, параболама, каламбурима и асонанцама људи од духа умеју да назру онај прави и истински смисао Речи.

Можда тек разумевањем „језика птица“ можемо да наслутимо смисао тајне човека под именом Фулканели. Човека који је, попут свих истинских алхемичара посвећених Великом делу, умео да ћути о себи стварајући тако од свог живота – Причу, причу која и данас уме да поучи и занесе■

Небојша Грујичић

Илустровао Бобан Савић

ЈЕРЕМАЈА

ТРИ МОТОРА... ИЛИ ЧЕТИРИ... V ДЕО

НАПИСАО И НАЦРТАО ХЕРМАН

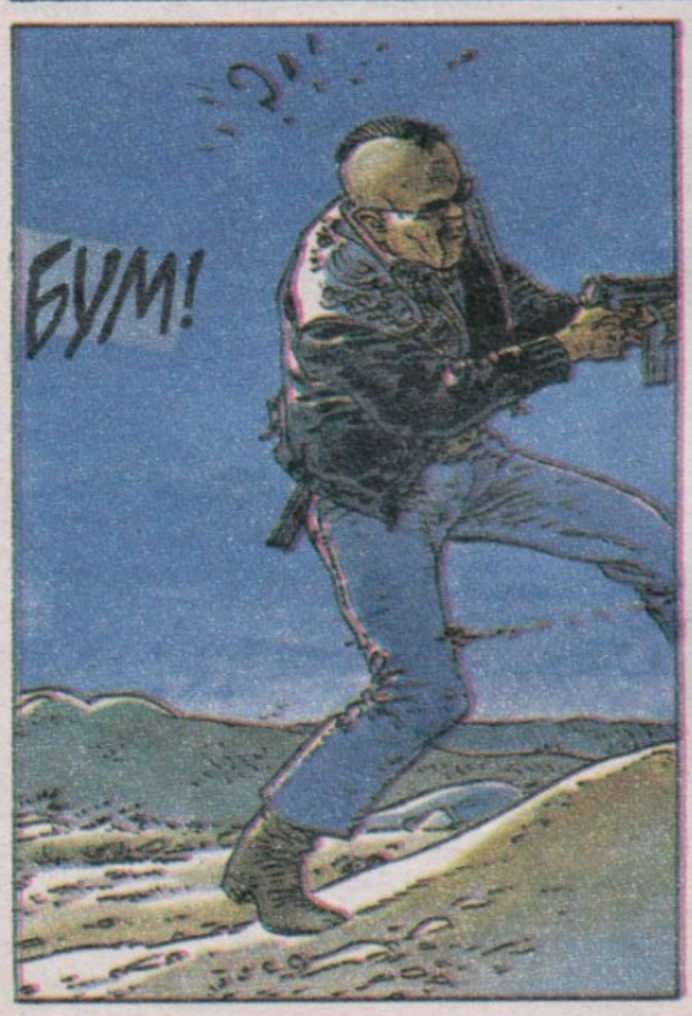

ЈИ ХОО! СТОУН-БИ! ТО ЈЕ ЧЕРЕМАЈА!

БАНГ!

КУРДИ! ДЕСНО!

АХ!

БУМ!

ДЕБЕЛИ!

МАЛЕНИ... МАЛЕНИ... КРУЛУ... РУКУЛУ...

ДЕБЕЛИ! УПОМОЊ!

ДЕБ..!?!

ВРООООРРРР!

БУ... ЂУБРЕ! УХ, УХ, УХ...

RAAAOORR!!!

СВЕ ЈЕ ЧИСТО, ЏЕР! ДОБРО ЈЕ ШТО СИ ПРЕКИНУО ОНО ТВОЈЕ ВЕЛИКО ЗИДАРСТВО! УШТЕДЕО СИ МИ ДВЕСТ МИНУТА!

ЈА БИХ ВИШЕ ВОЛЕО ДА ЈЕ ИСХОД МАЊЕ ТРАГИЧАН! ГДЕ ЈЕ СТОУНБРИЏ?

УНУТРА... ЖИВ И ЗДРАВ!

КО ТИ ЈЕ ДОЈАДИО?

ДЕЈЗИ... ЗБОГ ВИНСТОНА! ОБЈАСНИЋУ ТИ!

СТОУН-БИ... НЕ ИГРАЈ СЕ ВИШЕ ТИМ ПИШТОЉЕМ! ДЕЈЗИ ЈЕ НЕГДЕ У БЛИЗИНИ! А МОГАО БИ И ДА ЈОЈ ПОКЛОНИШ НЕШТО НОВЦА...

ТО ЈЕ ТВОЈА СТВАР, КУРАЏИ! ДОДАТНИ ТРОШКОВИ ЗА ПОМОЋНИКЕ... ТО ЈЕ НА ТВОЈ РАЧУН! ОКЕЈ?

НЕ, АЛИ ЧУЈ МЕ, ШКРТИЦЕ! ТИ ЗНАШ КОЈУ СУ СУМУ ПОМИЊАЛИ МОТОРИСТИ? БЕДНИХ...

30.000! СВИ СУ ТО ЧУЛИ!

СВЕ ЈЕ МАЛО МАЊЕ ЧИСТО НЕГО ШТО СИ МИСЛИО, МАЛОЈ! ВИДИШ ЛИ ШТА ИМАМ У РУЦИ?

МОНТАНА! ДЕЈЗИ...

СТВАРНО МИ ЈЕ ЖАО, ЏЕРЕМАЈА! УРАДИЛА САМ КАКО СТЕ РЕКЛИ... ОСТАЛА САМ ПОРЕД КОЊА, АЛИ...

НЕ ИГРАЈ СЕ! БОМБА ТИ ЈЕ ОТКОЧЕНА!

А ВИ СЕ НЕ МИЧИТЕ! И ОРУЖЈЕ НА ЗЕМЉУ!

САДА ЋЕ ГОСПОДИН СТОУНБРИЏ БИТИ ТАКО ЉУБАЗАН ДА МИ БЕЗ РЕЧИ ДА СВУ ЛОВУ! НЕ ПОКУШАВАЈТЕ НИШТА ЈЕР СВИ ЛЕТИТЕ У ВАЗДУХ! ГОСПОЂИЦА ТАКОЂЕ!

ХЕЈ, СМИРИ СЕ! НИКО ТИ НИЈЕ РЕКАО НЕ...

„АЛИ ТО НЕ БИТИ ТЕШКО... ЈЕР ЛОВА НИЈЕ ОВДЕ!

ЈЕДИНО ДА МОНТАНА И СТОУНБРИЏ ОДУ ПО НЈУ...

А МИ ЋЕМО ДРЖАТИ БОМБУ!

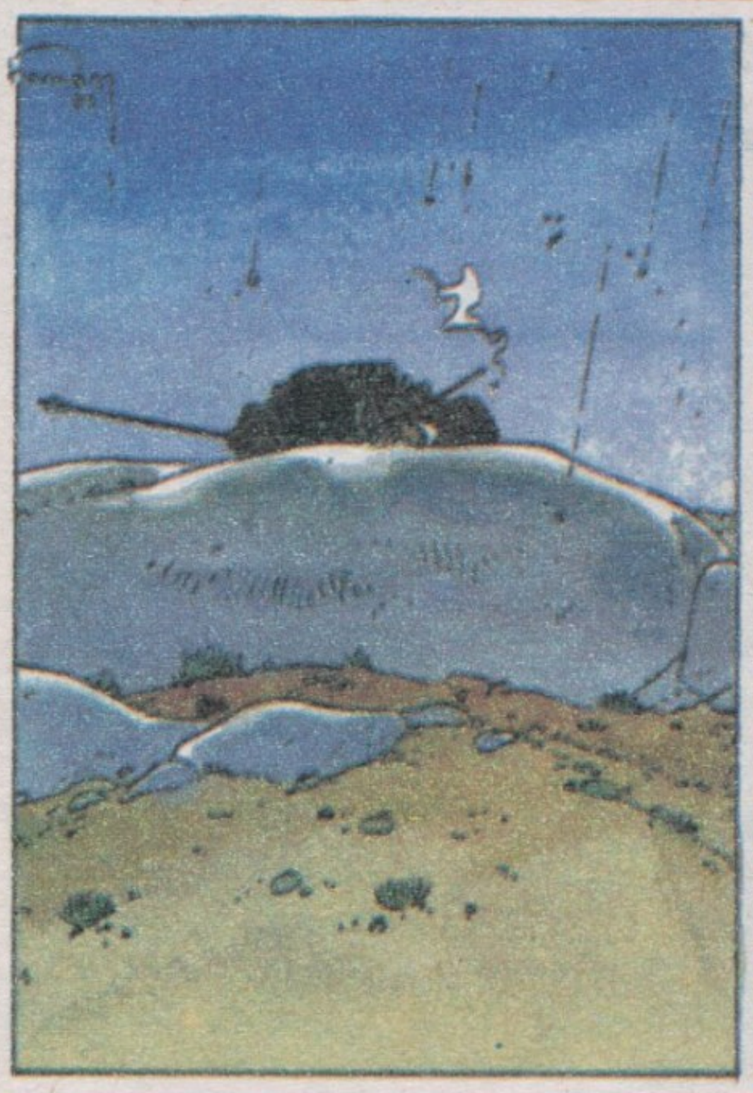
ПРЕСТАНИТЕ ДА ГОВОРИТЕ ГЛУПОСТИ! АКО НЕ...

БУМ!

ЈОШ ДА ОДЛУЧИМО КО ЋЕ ДРЖАТИ ДЕЈЗИ...

ТИ?

НЕ, ТИ ЋЕШ! НЕ ЖЕЛИМ ДА СЕ ЗАМЕРАМ ВИНСТОНУ!

НЕ БРИНИТЕ, БИБЕ, ПОНОВО ЖИВАХАН ЗА НЕДЕЉУ ДАНА! ИЗВАДИЛИ СМО ИЗ ЊЕГА НЕКОЛИКО ПАРЧИЋА БОМБЕ! НИШТА ОЗБИЉНО!

ЗА ЊЕГА НЕ БРИНЕМ!

АЛИ, МЛАДА ЖЕНА... ДЕЈЗИ...

АХ, КЕЛНЕРИЦА ИЗ ЛЕГЗА... СМЕСТИЛИ СМО ЈЕ У ИСТУ СОБУ СА ВИНСТОНОМ! МИСЛИМ ДА ЋЕ ТАКО БИТИ БОЉЕ ЗА ЊУ КАД СЕ ПРОБУДИ... БАР НЕШТО ЛАКШЕ...

?! А ТО, ЗНАЧИ?

НЕ ЗНАМ ДА ЛИ СМЕМ... АЛИ, ПОШТО ОНА НЕМА РОДБИНУ... ОНДА... МОРАЛИ СМО ДА ЈОЈ ОДСТРАНИМО ОБЕ НОГЕ!

!! НИШТА МАЊЕ?

ДА, НАРАВНО... РАЗУМЕМ... АЛИ ПАЗИТЕ! ОНО ШТО ЈЕ ОСТАЛО У ОДЛИЧНОМ ЈЕ СТАЊУ!

ДОКТОРЕ!

ЈЕСТЕ ЛИ ВИ ГУСТИЛИ ПАЦИЈЕНТА ИЗ СОБЕ 17? НЕМА ГА!

ОСОБУ СА ПОВРЕЂЕНИМ РАМЕНОМ? НИКАКО! НЕМА ЈЕДАН САТ КАКО САМ ГА ВИДЕО ДА СПАВА! КАКО БЕШЕ ЊЕГОВО ИМЕ?

ШТАЈНБЕР... СТОЛ... СТОУНБРИЏ! ДА, ТАКО ЈЕ!

!?!

ПОМ... ПОМ... ПОМ... ДВА ГОЛУБА МАЛА... ПОМ... НА РУКУ МИ...

„СТАЛА"

ПОМ ПО-ПОМ!

АУХХ!

ЧЕРЕМАЈА! ШТА ХОЋЕШ ОД МЕНЕ?

НИШТА НАРОЧИТО, ГОСПОДИНЕ СТОУНБРИЏ! ТАКО СТЕ БРЗО ОТИШЛИ ДА НИСМО СТИГЛИ ДА ПОРАВНАМО РАЧУНЕ!

А НОГА У ГИПСУ И РАМЕ У ПОВЕЗУ КИСУ РАЗЛОГ ДА СЕ НЕ ИСПРДВИ ПРОПУСТ! ЗАР НЕ?

ЗНАЧИ, ТО ЈЕ! МОРАЋУ МАЛО ДА СЕ ПОМУЧИМ! ОВО НИЈЕ НИ ПОЧЕТАК!

НЕ ОЧЕКУЈЕМ ПРИЈАТЕЉСКУ РАСПРАВУ!

АХХ!

АУЏ!

КРУЛУ! КРУЛУ!
МАЛЕНИ!

ДЕЈЗИ... ТИ ГЛАЧЕШ?
ЉУТА СИ НА МЕНЕ? МИСЛИШ ДА САМ ЈА КРИВ?

ДЕЈЗИ... ТРЕБА ДА ЗНАШ... МОЈА ОСЕЋАЊА ПРЕМА ТЕБИ НИСУ СЕ ПРОМЕНИЛА! НИСАМ ОД ОНИХ КОЈИ СЕ ИЗВУКУ ЧИМ СЕ ПОЈАВИ НЕКА НЕВОЉА- ЗНАЈ, ЈА САМ ОВДЕ!

ВЕЋ САМ ЗАМИ- СЛИО ТВОЈЕ ПРО- ТЕЗЕ... БИЋЕ ИЗЛИ- ВЕНЕ ОД...

УЏУТИ, ВИНСТОНЕ! УЏУТИ! УЏУТИ! УЏУТИ!

ЗДРАВО! КАКО СИ?
БИЋУ ЈОШ БОЉЕ КАД БУДЕМ МО- РАО ДА ПЛАТИМ БОЛНИЧКЕ ТРОШКО- ВЕ... СЕДИ НЕ- ГДЕ НА ИВИ- ЦУ...
ХВАЛА, ХОЋУ!

ДОЦА МИ ЈЕ РЕКАО ЗА ДЕЈЗИ! ХЕЈ! КАО ДА СИ НАЛЕТЕО НА ВОЗ ИЛИ ТЕ ЈЕ МАМА МАРТА ДОЧЕКАЛА ЖАРАЧЕМ?
ТВОЈЕ ПИТАЊЕ МЕ ЧУДИ... АЛИ, ОПРО- СТИЋУ ТИ ЗБОГ СТАЊА У КОМЕ СИ... ХТЕО САМ ДА ТИ ПО- МОГНЕМ... НАГРАДНО ПИТАЊЕ БРОЈ ЈЕДАН...

ИМА НАОЧАРЕ И ШЕШИР... ДУГУЈЕ ТИ ЛОВУ, А У БЕКСТВУ ЈЕ... НИЈЕ ПЛАТИО СВО- ЈЕ ДУГОВЕ! КО ЈЕ ТО?
СТОУН-БИ!

!!! ЈЕ Л' ГИД-ТИО?

У ПОЧЕТКУ, НЕ!МОРАО САМ ДА ГА ПРИТИСНЕМ!

3 000?

ВИШЕ! ЈЕР МЕ НАЛУТИО!

3 500!

15 000.

15000?!... ЧЕР, УПЛАШИО СИ МЕ! ПИТАМ СЕ ДА НИСИ, ПОНЕКАД, ВЕБИ НИТКОВ ОД МЕНЕ?

ОСТАВИО САМ МУ ПОЛОВИНУ! ХЕ!

ТРИ НЕДЕЉЕ КАСНИЈЕ... МОЖДА ЧЕТИРИ...

И ОНДА? ЗАР НИСУ ЛЕПИ ОВИ АЛУМИНИЈУМСКИ ПРОЗОРСКИ ОКВИРИ!? ЛЕПШИ ОД ДРВЕНИХ!

НЕ МОГУ РЕЋИ ДА НИСУ, ЧЕРЕМАЈА! МАРТА ЈЕ ПРЕСРЕЋНА...

АЛИ...

ПОДИГНИ ГА! ПОЛАКО!

РЕКАО СИ, "АЛИ"...

ПА, ОВАЈ... КАКО ДА ТИ КАЖЕМ...

САВ ТАЈ НОВАЦ... ИМА, НАРАВНО, НЕКО ПОРЕКЛО... И ТО МЕ МУЧИ... ВИШЕ БИХ ВОЛЕО ДА ЈЕ ОД... ХУ... НАЈЗАД...

ВИДИ КО ИДЕ! КО НАМ ТО ДОЛАЗИ У ПОСЕТУ!? ВИНСТОН, САВ НАЛИЦКАН! И ГОСПОДИН МАЛОЈ!

?!...

ХУ... 'ДАН, ГОСПОЂО... ЛЕПА ЛУБЕНИЦА!

ДОБАР ДАН, ВИНСТОНЕ! ДОБАР ДАН, КУРАК! КАКВО ЗАДОВОЉСТВО ДА ВАС ВИДИМ ЗДРАВЕ И ОПОРАВЉЕНЕ!

ДА, ЛЕПА ЛУБЕНИЦА!

ДОБАР ДАН, МАРТА! ХВАЛА ВАМ!

ОНДА, ЉУДИНЕ, ИЗГЛЕДА ДА СТЕ ХТЕЛИ ДА НАС ПРЕПАДНЕТЕ? ХА! ХА!

ЧЕРЕМАЈА... НИ РЕЧИ О ПРОЗОРИМА! ОСЕТЉИВА ЈЕ!

У СВАКОМ СЛУЧАЈУ, НЕЋЕТЕ ОТИЋИ ДОК СЕ НЕ ПОСЛУЖИТЕ ЧАЈЕМ И КРИШКОМ ЛУБЕНИЦЕ!

ВРЛО СТЕ ЉУБАЗНИ, ГОСПОЂО МАРТА!

ИДЕМ ДА ПРИПРЕМИМ... УЗИТЕ!

ШТА СИ ЈОЈ ТО НАПРИЧАО?

РЕКАО САМ ЈОЈ ДА СИ ТИ ГЛАТИО ЗА АЛУМИНИЈУМСКЕ ПРОЗОРСКЕ ОКВИРЕ!

АХ, ТАЈ МОНТАНА! КАКАВ УЖАСАН ЧОВЕК! НАПРАВИТИ ТАКВЕ СТРАХОТЕ! АЛИ, НЕБО ГА ЈЕ КАЗНИЛО!

АХ, ШТО ЈЕ ДОБРА ОВА ЛУБЕНИЦА!

А ТА ЗАДНИЦА ДЕЈЗИ... ЧИМЕ ЈЕ СЕ САДА БАВИТИ?

НЕ БРИНИТЕ ЗА НЈУ, ГОСПОЂО МАРТА! ЗАБОРАВИО САМ ДА ВАМ КАЖЕМ - ЈА САМ СРЕБАН! ПРИХВАТИЛА ЈЕ ДА СЕ УДА ЗА МЕНЕ! ДА! А КАД ПОМИСЛИМ ДА МЕ ЈЕ ПРЕ МЕСЕЦ ДАНА ОДБИЛА! ЧУДНО, ЗАР НЕ?

ВИНСТОНЕ! ЖЕНЕ СУ КАО И КИНЕЗИ! НЕ ТРУДИ СЕ ДА ИХ РАЗУМЕШ!

СРЕЋНО!

НЕМАМ ВАШЕ ИСКУСТВО, КУРАЈ! АЛИ, ИЗГЛЕДА ДА СТЕ У ПРАВУ! ХВАЛА... ВИДИМО СЕ!

АХ, ТАКОЂЕ! ПРИМИЛА ЈЕ И ПОКЛОН КОЈИ ЈЕ ОДБИЛА ПРЕ ШЕСТ НЕДЕЉА! ЧУДНО...

ХЕЈ, ВИНСТОНЕ! ТАЈ ПОКЛОН... НИСУ ВАЛОДА КОЛАЧИ?

...?...

ДЕЈЗИ!

ЈА И МОЈЕ ЛОШЕ ПАМЋЕЊЕ!

ДЕЈЗИ!

БУДУЋИ МЛАДОЖЕЊА

КРАЈ

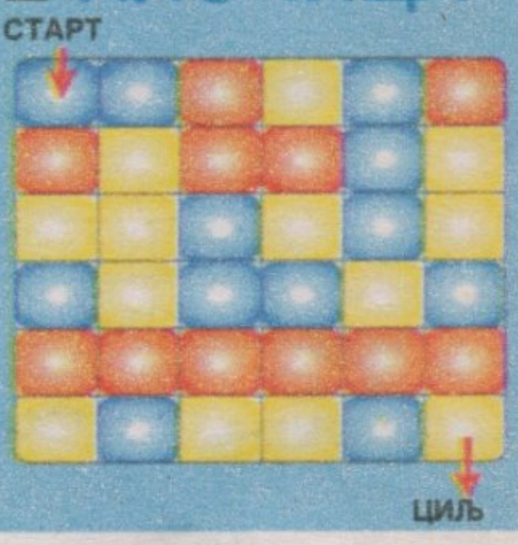
ИСКРЦАВАЊЕ ВАНЗЕМАЉАЦА

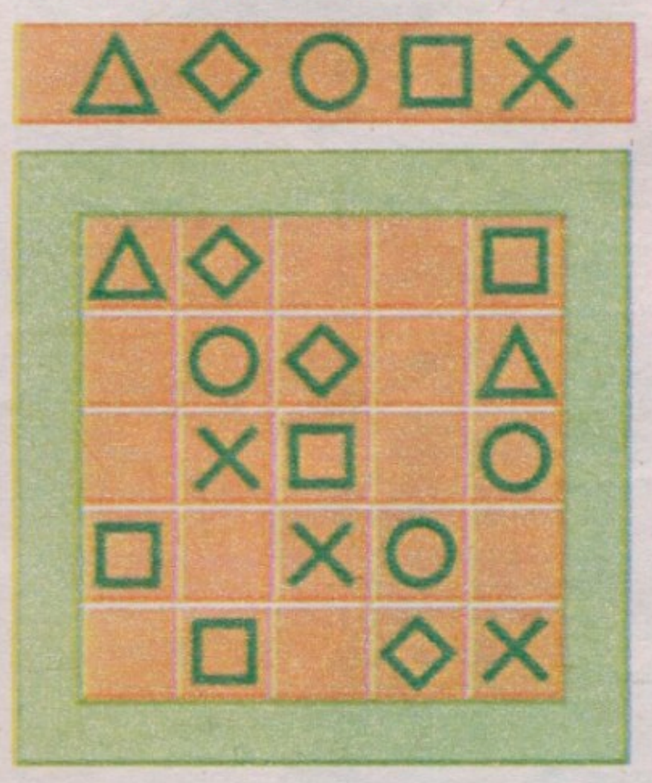
Уз помоћ три новчића од 5 динара покушајте да покријете највећи могући број летећих тањира који су се нашли у мору после инвазије ванземаљаца на Земљу■

ТРИ БОЈЕ ПЛОЧИЦА

Крените са старта и нађите пут до циља. Потрудите се да увек идете на следећи начин: плава плочица, наранџаста плочица, па жута и тако редом док не изађете из поплочаног поља ■

ИГРА СИМБОЛА

Попуните овај цртеж и у сваки квадратић уцртајте симбол који недостаје. Учините то тако да се један исти симбол никада не појави два пута у истом реду, ни водоравно, ни усправно ■

БАЦАЊЕ КОЦКИЦА

Миленко и Петар бацају коцкице. Сваки баца једном две коцкице. Кладили су се да ће збир бити одређени број. Миленко тврди да ће збир његовог бацања бити 5, а Петар се кладио на број 9. Ко има више изгледа да победи? ■

● решења на страни 49 ●

ШЕСТ БРОЈЕВА

34 37 51 63 77 80

Од ових шест бојева три броја су негативна будући да збир свих шест треба да буде дванаест. Која су три броја негативна? ■

РАДИО ПОЛИТИКА
105,2 и 91,5 MHz

БРОЈ **26** (22-29.12.2001.)
Субота, 16-18 h

ЛИСТА ИНОСТРАНИХ СИНГЛОВА
(у сарадњи са Round Records-ом и IPS-ом)

1. (4) ↑ **MICK JAGGER** - God Gave Me Everything (4)
2. (3) ↑ **CREED** - My Sacrifice (4)
3. (5) ↑ **A CAMP** - I Can Buy You (4)
3. (1) ↓ **NEW ORDER** - 60 Mls An Hour (6)
4. (7) ↑ **U2** - Walk On (3)
5. (2) ↓ **NATALIE IMBRUGLIA** - That Day(6)
6. (9) ↑ **STAIND** - Outside (2)
7. (4) ↓ **EELS** - Souljacker pt. 1 (7)
7. (13) ↑ **THE CHARLATANS** - A Man Needs To Be Told (2)
8. (-) н **INCUBUS** - Wish You Were Here (1)
9. (10) ↑ **MACY GRAY** - Sexual Revolution(3)
10. (11) ↑ **CYPRESS HILL** - Trouble/Lowrider (3)
11. (6) ↓ **THE STROKES** - Last Nite (4)
11. (11) → **GROOVE ARMADA** - My Friend (5)
12. (14) ↑ **JAMIROQUAI** - You Give Me Something (3)
13. (9) ↓ **LENNY KRAVITZ** - Dig In (7)
13. (-) н **WEEZER** - Photograph (1)
14. (16) ↑ **FAITH HILL** - There You'll Be (2)
15. (-) н **KOSHEEN** - Catch (1)
16. (19) ↑ **ANASTACIA** - Paid My Dues (2)
17. (8) ↓ **SMASH MOUTH** - Pacific Coast Party (6)
18. (-) н **ROBBIE WILLIAMS & NICOLE KIDMAN** - Somethin' Stupid (1)
19. (12) ↓ **ALIEN ANT FARM** - Smooth Criminal (7)
20. (13) ↓ **CHER** - The Music's No Good Without You (4)

Испали:
PJ HARVEY – This Is Love (9)
HIM – In Joy And Sorrow (8)
SUM 41 – In Too Deep (8)
TORI AMOS – Strange Little Girls (4)

Листу уређује и води Ах-Неша

ЛИСТА СИНГЛОВА ДОМАЋИХ

1. (1) → **EYESBURN** – Pop No Style (2)
2. (3) ↑ **ЈАРБОЛИ** – Хајде, хајде (3)
3. (6) ↑ **RARE** – Little Tree On Top (2)
4. (2) ↓ **NEGATIVE** – Крај (6)
5. (5) ↓ **ЂОРЂЕ ДАВИД & FUZZBOX** – Само свој (7)
6. (4) ↓ **МАРИЈА МИХАЈЛОВИЋ** – Самба (3)
7. (-) н **YOBO** – Jelaousy (1)

Испали:
РИБЉА ЧОРБА
– Љубав више не станује овде (5)

Листу уређују и воде:
Давид Вартабедијан и Зорица Бајић

Мини топ-листе
сваког дана од 18.30 до 19.00
(live, независна, рок, реп, алтерготик, reggae, club)

РАДИО ПОЛИТИКА

ČIPS CHIPS

SLAN I NEODOLJIV

DIJETA

Proizvođač: ETNO ART - Koštunići; tel. 032/ 224-133, 841-113; fax: 222-676
Distribucija: ATERA PLUS - Beograd; tel. 011/ 184-565, 639-423; fax: 632-243

ЗЕМЉУ ИЗЛАЗЕЋЕГ СУНЦА ОБАСЈАЛА ЦАРСКА БЕБА

ЊЕНО ВИКОЧАН ДУГООЧЕКИВ

Принц Нарухито и принцеза Масако на венчању

Телевизијске станице у Јапану и широм света прекинуле су редовно емитовање програма да би пренеле радосну вест. Цар Акихито изјавио је да је веома срећан. Царица Мичико се расплакала. По улицама јапанских градова народу су бесплатно дељена специјална издања новина. У ексклузивном токијском кварту Сензоку, у коме је принцеза Масако становала с родитељима пре удаје, на вест о рођењу царске бебе запаљене су стотине свећа у традиционалним лампионима од црвене свиленкасте хартије. У радњама у трговачком средишту Токија пуштени су у продају пригодни сувенири, између осталог и пиринчано вино у стакленим боцама са грбом принцезе Масако, дивљом ружом.

Прво купање

Беба тешка нешто више од три килограма рођена је у 2.43 изјутра, у болници која се налази унутар шанцем опасаног простора Царске палате у срцу Токија. Неколико сати касније коморник царске палате у пратњи свите царских изасланика положио је крај узглавља новорођене девојчице самурајски мач у гримизним корицама, знамење да је новорођенче директан потомак јапанске царске династије и, пошто се родило женско дете, традиционалну „хакаму“, плисирану сукњу од пурпурне свиле.

Седмог дана по рођењу девојчице, уз читање цитата из древног јапанског летописа „Нихон Шокија“ из 720. године и повлачење струна на дрвеним луковима како би се од ње одагнали зли духови, првом церемонијалном купању принцезе у купки од миришљаве кедровине присуствовали су царски изасланици у традиционалним свиленим кимонима постројени испред улаза у царско купатило.

Како обичај налаже, истог дана, седмог по реду од принцезиног рођења, цар Акихито одабрао је име за своју унуку. Како ће им се кћерка звати престолонаследник Нарухито и принцеза Масако сазнали су од гласника принцезичиног деде, цара Акихита. Ако ништа друго, бар у једном се, свакако, нису изненадили. По традицији, имена јапанских принцеза завршавају се са „ко“ (суфикс који на јапанском језику има значење речи „дете“). Ово дете се зове Аико.

Много пре него што је принцезица угледала свет, дало се наслутити колико ће се све у њеном животу разликовати од живота милиона других девојчица широм планете. У петом месецу трудноће принцези – мами Масако је, у ритуалу који се одржава првог уторка петог месеца трудноће (уторак је, по јапанском календару, дан паса, повољан за успешан порођај), око стомака опасан традиционални појас. Обред је, према извештају Агенције јапанског

ПОРОДИЧНО СТАБЛО

ЦАРСКИ ПРАДЕДА

Цар Хирохито за чије је владавине Јапан ушао у Други светски рат, а јапански цареви изгубили божанске особине које су им до тада по традицији приписиване. Хирохито се божанског порекла одрекао 1946, годину дана касније донесен је устав који је додатно ограничио његову некада неограничену моћ. Знан и као „цар-а-тако...“, због навике да на све што му се каже одговара са „А тако значи...“

ЦАРСКИ ДЕДА

Садашњи јапански цар, шездесетседмогодишњи Акихито, 125. јапански цар из непрекинутог низа владара потеклих из исте владајуће династије, по предању установљене прадавне 660. године пре наше ере.

ТАТА ПРЕСТОЛОНАСЛЕДНИК

Четрдесетједногодишњи принц Нарухито, најстарије од троје деце цара Акихита и царице Мичико.

МАМА – ПРИНЦЕЗА

Тридесетседмогодишња принцеза Масако, од 1993. године у браку са престолонаследником, по рођењу припадница грађанског сталежа којој је нација од првог дана била изузетно наклоњена, између осталог и у нади да ће

НСТВО

У раним јутарњим сатима 1. децембра 2001. године јапанска круснка принцеза Масако родила је своје прво дете, здраву девојчицу, а нација која је месецима живела у ишчекивању најзад је одахнула и препустила се слављу

ДНА

царског дома, обавио престолонаследник Нарухито „одевен у јутарње одоре“ везивањем појаса од најфиније беле свиле који је принчевском пару иза затворених врата даривала дворска дама царице мајке Мичико.

Сада још остаје да се види хоће ли рођење дуго очекиване царске бебе, као што се многи надају, донети и промену важећег закона по коме јапанске принцезе немају право на царски престо.

Царице на лошем гласу

А некада није било ни најмање необично да Јапаном владају жене – само што је то било давно. Пре неких 1300 година. И не само што су владале, него им је још било дозвољено да се, ако им се баш прохте, повуку или одрекну престола. Садашњем цару Акихиту закон тако нешто строго забрањује. Он је за престо везан доживотно.

Примера ради, древне царице Когјоку и Кокен не само да су искористиле право да се својевољно повуку с престола и одморе од владарских обавеза, него су се обе, након извесног времена, по други пут вратиле на власт. Случај је хтео да се обе мирног живота засите отприлике у исто време, тако да се – шест година пошто јој је 758. године препустила престо – Кокен предомислила. Пошто је Когјоку остала при одлуци да јој се влада по други пут заредом, одлучна каква је била, Кокен није имала друге но да је силом збаци.

Изгледа да се гужва која је из тога проистекла није много свидела дворским силницима јер у следећих хиљаду година па до данас на јапанском престолу није било царица. Ипак, све до средине 19. века то питање није било уређено законом. Тек пре неких 150 година у Јапану је усвојен закон који женским изданцима царске породице ускраћује могућност да се попну на престо. По том истом закону, уколико одлучи да се уда, принцеза Нори, сестра престолонаследника Нарухита, изгубиће сва права стечена рођењем у царској породици и постати обична грађанка.

Ипак, новорођеној принцези, осим велике наклоности јавног мнења, наруку иде и чињеница да у последњих тридесет и шест година, од рођења принца Акишина, млађег брата престолонаследника Нарухита 1965. године, у царској породици није било мушких наследника. Штавише, у последњих седам порођаја унутар јапанске царске породице рађале су се све саме девојчице. Ова је посебна по томе што ју је нација заволела и пре но што је рођена и што би, након хиљаду година, захваљујући њој Јапан једнога дана могао поново да добије царицу ■

М. И.

унети дах свежине у традиционално круту атмосферу царског дома. Неки су разочарани оним што је принцеза до сада постигла у осам година брака, неки не. Тек, оволико је извесно: принцеза је оличење савременог Јапана и, нарочито, савремених Јапанки из виших сталежа. Одрастала је у Москви и Њујорку, дипломирала на Харварду и Оксфорду, а пре удаје била је на добром путу да оствари сјајну дипломатску каријеру у јапанском Министарству спољних послова. Иначе, принцеза Масако течно говори пет језика, свира флауту, а од 1. децембра 2001. године она је и пресрећна мама дуго очекиване принцезе■

„ЗАБАВНИКОВ“ ИСТОРИЈСКИ ЗАБАВНИК

КАКО ЈЕ НАСТАО УНИВЕРЗИТЕТ У ЛАЈДЕНУ

У шеснаестом веку Холандија, или Низоземска, била је под влашћу Шпаната. Шпанија је тада била снажна држава, велика сила, како би се то рекло, а тадашњи краљ Филип II био је један од најжешћих и најфанатичнијих бораца за католичанство и Католичку цркву. Холанђани су, међутим, били протестанти по верском убеђењу и ова разлика у вери била је основни разлог сукоба између Холандије и Шпаније и побуне Холанђана против шпанских завојевача.

Историчари кажу да су те 1574. године очи целог света биле упрте у Лајден, побуњени низоземски град који је био под опсадом Шпаната. Било је познато да су грађани опкољеног устаничког града масовно умирали од глади и заразних болести, али нису се предавали. Нечувене патње становништва чак су и код Шпанаца изазивале дивљење и сажаљење.

Кад је већ изгледало да устаницима нема спаса и да се морају предати, вођа устаника Вилем Орански прибегао је ратном лукавству. Наредио је да се пробију земљани насипи око града и да се море, кроз канале, пусти у опкопе. Тада је море, као савезник, притекло у помоћ грађанима Лајдена разливши се преко широких равница око градских бедема. Усред ноћи шпанској опсади изненада је запретила смрт дављењем у морским таласима. Нигде није било узвишице да се људи спасу, а најамнике који су се успентрали на врхове дрвећа или на кровове дочекали су меци устаника. У плими која је надолазила удавило се 1500 људи.

Лајден је био слободан.

Вилем Орански затим је, како хронике кажу, скромно и достојанствено ушао у град, а становништво је плачући клицало свом спасиоцу. Орански је желео нечим да награди храбре грађане Лајдена. И тако, када су се градски оци и најистакнутији

грађани окупили око њега, он им је, у знак почасти и признања, понудио да бирају између две повластице: да буду ослобођени свих пореза и намета или да добију универзитет.

Грађани Лајдена одлучили су се, без много двоумљења, за универзитет.

Године 1575, усред рата који је настављен несмањеном жестином, основан је и освећен универзитет у Лајдену.

Лајденски универзитет иначе је најстарији универзитет у Холандији, а за ова четири века колико постоји на њему су се одшколовале многе мудре главе овог поднебља ■

Ива Драшкић Вићановић

SREĆNA NOVA GODINA
I BOŽIĆNI PRAZNICI

Pionir

Pionir

ALCO BANKA A.D.

ПРИПРЕМА
ЈОВА
РАДОВАНОВИЋ

КОНДА НА КАПИЈИ

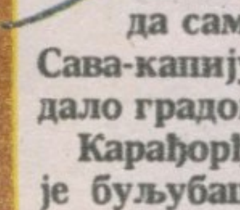
Занима ме ко је био (или била) Конда чије име носи улица у којој однедавно станујем.

ВЕСНА
Београд

Твоја улица названа је по буљубаши (турски: четовођа) Конди који је све до опсаде Београда у Првом српском устанку био у служби Алије Гушанца. Тада је пришао Карађорђу са својим људима, хришћанима. Пошто је познавао скривене прилазе градском бедему, Конда је предложио Карађорђу да сам упадне у град и отвори Сава-капију како би се лакше овладало градом.

Карађорђе је предлог усвојио, па је буљубаша Конда, са Узун-Мирком и петорицом својих људи, 13. децембра 1806. године, преко бедема продро у град. Конда и његова дружина тада су побили стражаре код Сава-капије и отворили је за колону српских устаника коју је предводио Милоје Перовић■

ОТКАД СЕ ПЛАЋА ЧЕКОВИМА?

Можете ли да ми одговорите од када се примењује плаћање чековима?

ФИЛИП
Крагујевац

Чек, као начин безготовинског плаћања, у употреби је већ дуже од два века. Настао је 1742. године, када су британски банкари предложили својим клијентима да почну да користе налоге за исплате (checks) који ће им омогућавати да плаћају безготовински, уз проверу њиховог банковног рачуна. Чек је доживео велики успех у Енглеској и Сједињеним Америчким Државама које су га брзо прихватиле, док су друге земље дуго биле сумњичаве према њему. Тако је, рецимо, Француска овај начин плаћања увела тек 1865. године■

КАНЦЕЛАРИЈА
Њ.К.В. Престолонаследника
АЛЕКСАНДРА

KANCELARIJA
Nj.K.V. Prestolonaslednika
ALEKSANDRA

7 децембра 2001.

Главном и одговорном уреднику
г. Зефирину Грасију
Политикин Забавник
Цетињска 1
11000 Београд

Драги господине Граси,

Вама, редакцији и читаоцима Политикиног забавника честитам излажење 2.600 броја часописа, на чијим су се текстовима и прилозима васпитавале генерације радозналог духа. У њему су увек могли наћи само доброту и радост.

Ваш,

ТРАГ ЛЕДЕНИХ КРИСТАЛА

Мој друг и ја дуго се споримо око тога шта је, у ствари, бели „реп“ који се види на небу иза млазних авиона. Он тврди да је то дим, а ја сматрам да није. Шта ви кажете?

МАРКО
Зрењанин

Реактивни мотори млазног авиона користе као гориво керозин који, сагоревајући, ослобађа између осталог и знатну количину водене паре. Како је на висинама до којих се пењу млазњаци (10.000 – 12.000 метара) врло хладно, и до -60° С, та водена пара се истог трена када изађе из мотора претвара у комадиће леда. Они се, као пуна бела линија, најјасније виде на позадини плавог неба, а ако овог трага ипак нема, то само значи да одређени млазњак лети на висини недовољној да се водена пара претвори у лед. Дакле, тог пратиоца млазних авиона нема на видику само када они узлећу или слећу■

ПОДЗЕМНИ СПРАТОВИ

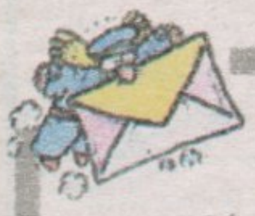

Занима ме шта у Јапану значе „шикогаји“.

НОВИЦА
Пожаревац

Да би се што боље искористило градско земљиште, у 25 највећих јапанских градова изграђени су „шикогаји“ – читави подземни спратови. Реч је, у ствари, о пословним и забавним центрима са трговима, робним кућама, ресторанима, банкама, биоскопима, позориштима, разним дворанама за забаву, многим представништвима, канцеларијама и сличним установама. Лифтови и покретне степенице повезују шикогаје са деловима града на површини.

Захваљујући машинама за пречишћавање ваздуха, клима-уређајима и вентилацији, боравак „под земљом“, у шикогајима, често је пријатнији него на „чистом ваздуху“, на улицама и трговима. Ови подземни делови градова веома су велики, што се може закључити и по броју људи који у њима, стално или повремено, бораве у току дана. Тако, рецимо, у шикогају града Кобеа свакодневно борави више од пола милиона људи■

ЈЕСТЕ ЛИ ВИДЕЛИ НЕЦУ?

Најдражи наш „Забавниче“, у нашој кући ти си једини часопис који се чита од корице до корице. Тако је већ генерацијама, а верујемо да ће тако бити и убудуће, на обострано задовољство.

До сада ти се нисмо обраћали јер си ти увек знао о чему треба да пишеш и нисмо имали никаквих посебних примедби. Немамо их ни сад, али ти пишемо у нади да ћеш нам помоћи да нађемо нашу кућну љубимицу, мацу Нецу. Прича коју си недавно објавио о црном мачку из Баварске који је нађен 800 километара далеко од куће улива нам веру да је исто тако нека добра душа прихватила нашу Нецу и брине о њој.

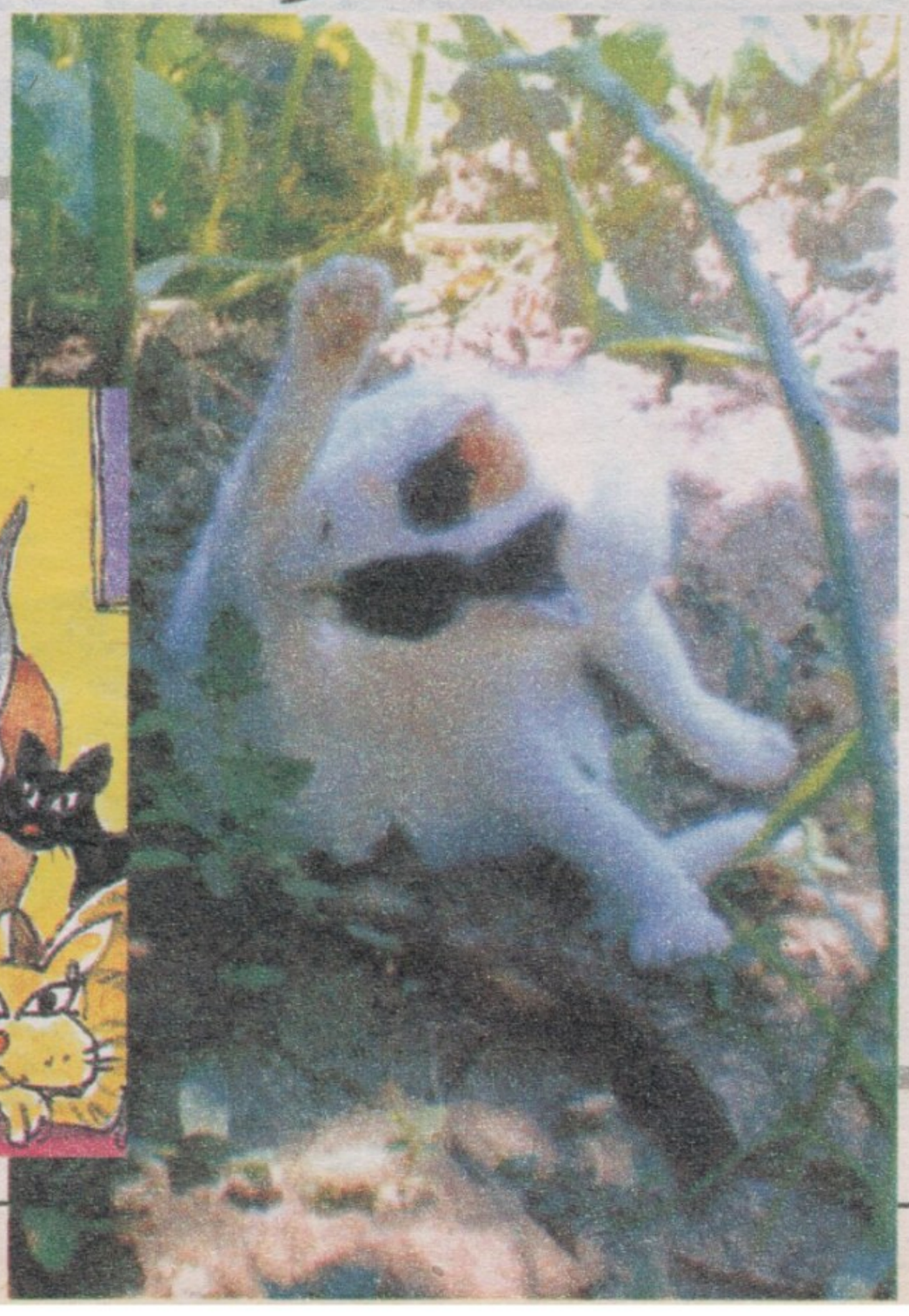
Неца је стара пет и по година, ниског раста, дуге беле длаке с једном жутом мрљом на леђима и шареним репом у смеђим нијансама, па изгледа као да јој је пришивен. Живела је у кући, спавала у кревету и ретко излазила, само да прошета. Давали смо јој барену, исецкану храну јер је без зуба. Редовно смо је чешљали и вакцинисали. Била је увек негована и здрава.

Молимо те, „Забавниче“, да објавиш Нецину слику. Можда ће је неко препознати и јавити нам где се налази. Јер, кућни љубимци нису само разонода, већ и пријатељи, а често и једини лек за све болести.

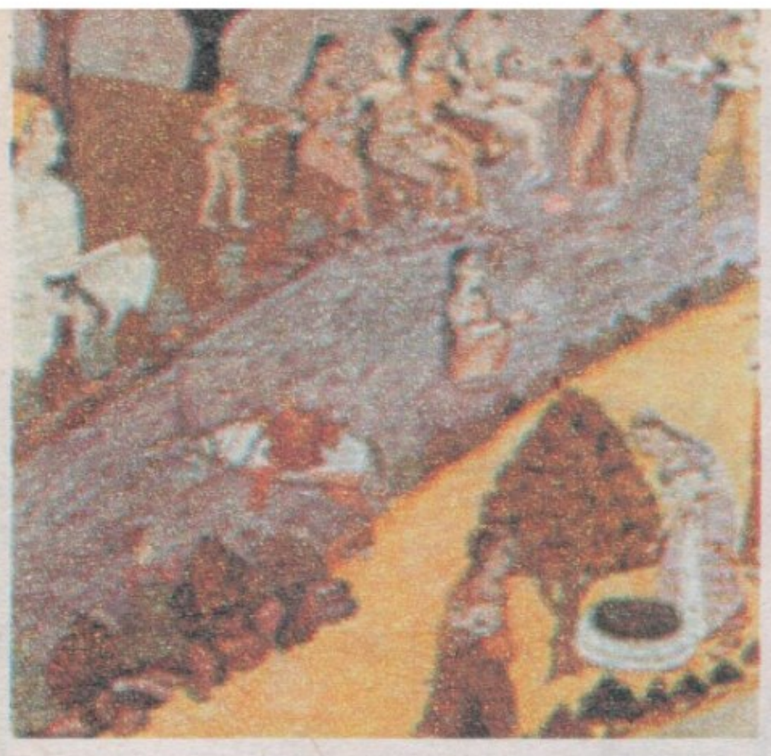
Надамо се да нашу Нецу није напустила срећа и да ћемо, уз твоју помоћ, успети да је вратимо кући. Жељно је ишчекујемо и ми и деца из комшилука, Нецини пријатељи■

МИКА СТОЈАНОВИЋ
Краљево
Матарушка 8

Ово је мачка Неца. Ако је видите, јавите се њеном власнику!

МАХАБХАРАТА, НАЈДУЖА КЊИГА

Која је најдужа књига икад написана?

МИЛЕНКО
Београд

Ко зна колико има дугих и предугих дела непознатих књижевника, али најдужим, икада написаним сматра се „Махабхарата“, један од два највећа индијска спева (други је „Рамајана“). „Махабхарата“ садржи 18 певања подељених у 100.000 строфа. Дакле, дужа је седам пута од „Илијаде“ и „Одисеје“ заједно! Научници сматрају да је „Махабхарата“ дело више писаца, те да је настајала током дугих столећа – од 4. века пре наше ере до 4. века наше ере■

БЛЕДИЛО ПРСТИЈУ

Занима ме каква је то Рејнова болест.

ЂУРА
Панчево

Рејноова болест (Morbus Raynau) **препознаје се по повременом бледилу на прстима руку, мало кад ногу, а настаје када се неки део или цело тело дуго изложи хладноћи. Но, разлог је често и неко психичко узбуђење. Болест се готово увек јавља код жена, и то између 20. и 40. године старости.**

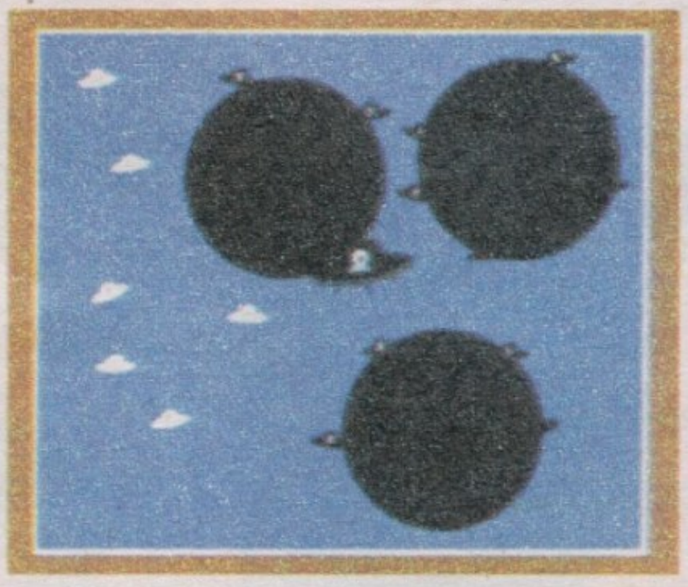
У неким случајевима код болесника не могу да се уоче никакве промене на крвним судовима прстију, а у неких су, опет, ти крвни судови сужени. Не може се увек објаснити зашто долази до тог спазма (сужења). Код многих таквих болесника ни после дужег времена не долази до било каквих патолошких промена на прстима, док код неких кожа почиње да се суши а нокти се криве.

Лечење се састоји у мерама предострожности: треба избегавати хладноћу и носити топле рукавице. Лекар ће утврдити да ли ће оболелом прописати средства за ширење крвних судова, а хируршко лечење нема дуготрајно дејство■

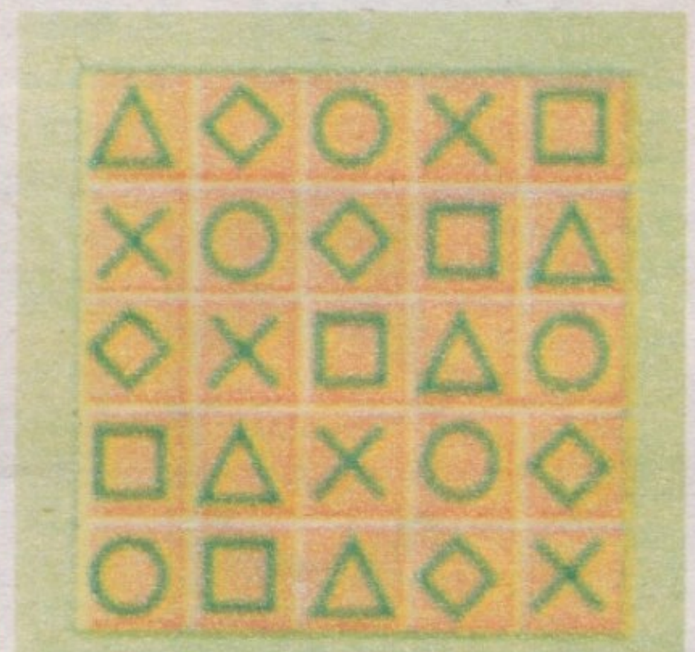
ЕНИГМАТИКА

РЕШЕЊА

ИСКРЦАВАЊЕ ВАНЗЕМАЉАЦА

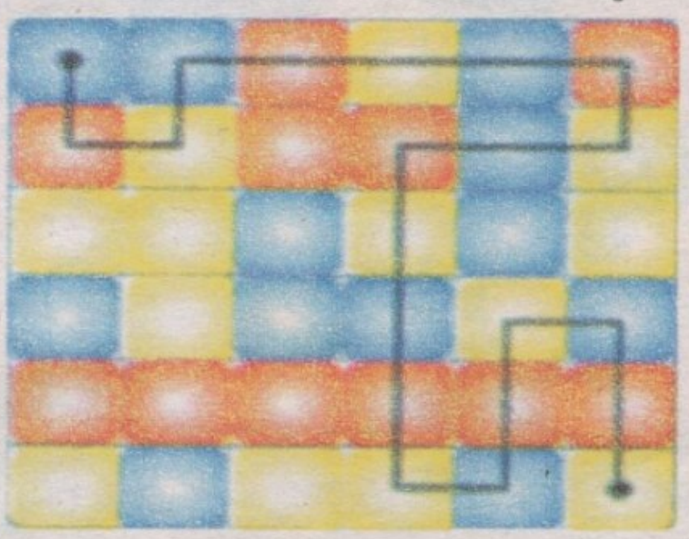
ИГРА СИМБОЛА

БАЦАЊЕ КОЦКИЦА

И Миленко и Петар имају подједнаке изгледе. Број 5 има четири могућности (1+4, 2+3, 3+2, 4+1), као и број 9 (6+3, 5+4, 4+5, 3+6)■

ТРИ БОЈЕ ПЛОЧИЦА

ШЕСТ БРОЈЕВА

Негативни бројеви су 37, 51 и 77■

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар по закону обавезно означавање имена издавача и уредника одговорних за садржину • ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар по закону обавезно означавање имена издавача и уредника одговорних за садржину

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК БРОЈ 2603

YU ISSN 0032-339X
Први број „Политикиног Забавника“ изашао је 28. фебруара 1939. године

Главни и одговорни уредник Зефирино Граси

Генерални директор Дарко Рибникар

Оснивач и издавач „ПОЛИТИКА“ А. Д.

Штампа Штампарија Политике А.Д. 11000 Београд, Македонска 29

Заменик главног и одговорног уредника Недељка Сташић

Ликовно графички уредник Душан Глушац

Графички уредник стрипа Горан Војиновић

Редакција Бојана Дожић, Слободанка Делибашић, Мина Илић, Петар Милатовић, Весна Минић, Вито Недељковић, Мирјана Огњановић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Јова Радовановић, Весна Ракић, Весна Софреновић, Миленко Тодоровић

Техничка редакција Слободанка Вујић, Зоран Петканић, Митра Тиљев

Секретаријат Зорица Филиповић

Редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“ *Македонска 29, 11001 Београд, П. фах 124*

Телефони Секретаријат 3224-471, Редакција 3224-483, Техничка редакција 3226-620

централа 3224-191 и 3225-761, претплата 3228-776

Маркетинг агенција Македонска 31/I, тел. 3220-645

Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају.
На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
1 месец 156,00 дин. 3 месеца 468,00 дин. 6 месеци 936,00 дин.
Претплата на жиро рачун број: 40801-603-2-47280, уз обавезну назнаку: *„ПОЛИТИКА“ А. Д. ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.*

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Полугодишња/возом: 69 EVR или противвредност осталих валута. *Полугодишња/авионом:* I група – Европа: 96 EVR. II група – Азија – Африка: 102 EVR. III група – Америка – Аустралија: 108 EVR или противвредност осталих валута.

ПРЕТПЛАТА СЕ ВРШИ ПРЕКО: DEUTSCHE BANK AG, Frankfurt/M, FR Germany, SWIFT: DEUTDEPF, на рачун број: 100935966200, КОМЕРЦИЈАЛНЕ БАНКЕ АД БЕОГРАД, Београд, FR YUGOSLAVIA, SWIFT KOBBYUBG, BLZ 99900158, А У КОРИСТ „ПОЛИТИКА“ АД, Београд
Као сврха уплате ОБАВЕЗНО навести „претплата на лист“.
Копију уплате обавезно послати на адресу ПОЛИТИКА АД, 11000 Београд, 29. новембра 24/I Yugoslavia
• Уплате за ОГЛАС на горе наведени рачун, а копију уплате на факс: ++381 11 3226 353 или ++381 11 3249 293
Годишњу претплату на лист не примамо.

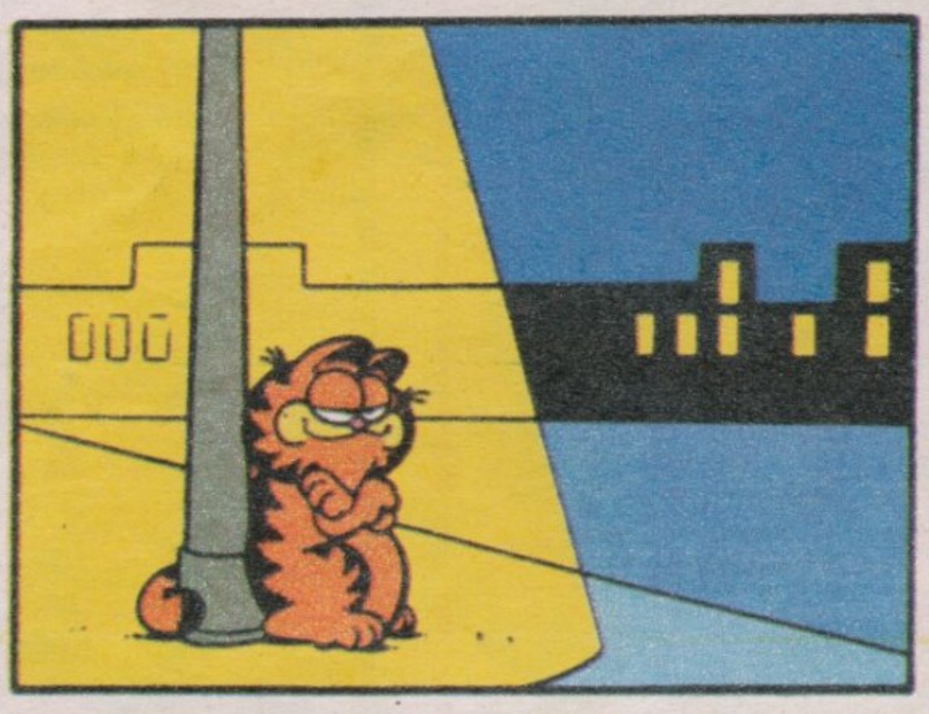
Интернет адреса: http://www.politika.co.yu
Е. пошта: politikin.zabavnik@politika.co.yu

ГАРФИЛД

GARFIELD GARFIELD GARFIELD GARFIELD

BY JIM DAVIS

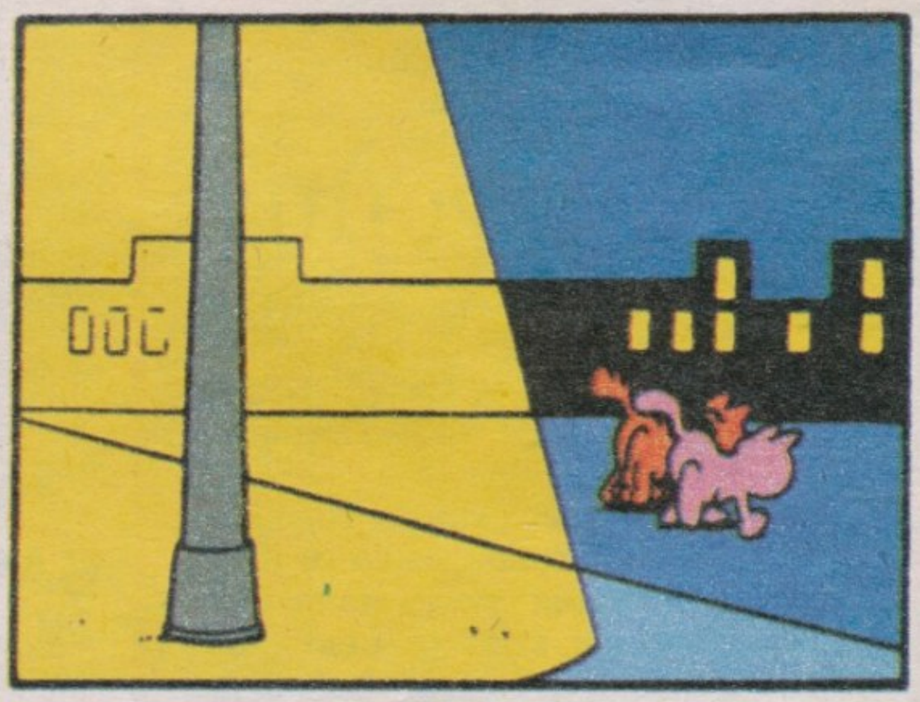

Zemlja Čuda 2002

Januar

Pon	Uto	Sre	Čet	Pet	Sub	Ned
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Februar

Pon	Uto	Sre	Čet	Pet	Sub	Ned
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28			

Mart

Pon	Uto	Sre	Čet	Pet	Sub	Ned
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

April

Pon	Uto	Sre	Čet	Pet	Sub	Ned
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

Maj

Pon	Uto	Sre	Čet	Pet	Sub	Ned
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Jun

Pon	Uto	Sre	Čet	Pet	Sub	Ned
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Jul

Pon	Uto	Sre	Čet	Pet	Sub	Ned
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Avgust

Pon	Uto	Sre	Čet	Pet	Sub	Ned
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Septembar

Pon	Uto	Sre	Čet	Pet	Sub	Ned
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23/30	24	25	26	27	28	29

Oktobar

Pon	Uto	Sre	Čet	Pet	Sub	Ned
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Novembar

Pon	Uto	Sre	Čet	Pet	Sub	Ned
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

Decembar

Pon	Uto	Sre	Čet	Pet	Sub	Ned
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23/30	24/31	25	26	27	28	29

ЈОШ САМО МАЛО... МОЛИМ ТЕ, САМО ЈОШ МАЛО!

ИМАМ ТЕ!

ВАЉДА ЋЕ МАСКА ДА ПРОРАДИ!?

НЕВЕРОВАТНО! МАСКА МИ ПОМАЖЕ ДА ЛЕБДИМ!

ZZZZKKKKTTTT

ГДЕ ЋУ САД? МОЖДА БИХ ОДАВДЕ МОГЛА И ПЕШИЦЕ!

ГДЕ ЋУ САД?!

НАСТАВИЋЕ СЕ

HIPPOPOTAMUS

ОВЛАШЋЕНИ УВОЗНИК И ДИСТРИБУТЕР
ПРОИЗВОДА
ДРИНЧИЋЕВА 17, БЕОГРАД
ТЕЛ, 334-4424